

Բարեփոխում՝ հանուն Շենի

Կանանդորում ղարեկային ոստիկանության աշխատակիցներն այնողես են ծեծել անչափահաս սղային, որ նա ընդհուպ կոմայի մեջ է ընկել: Այժմ, փառը Ասծոն, աղաքինվում է: Երիտասարդին ոստիկանների ծանր հարվածներից ղաւումանել հորեղբայրն է փորձել, բայց «նորացված» ուժայինների մահակը նաև նրան է բաժին հասել: Մեկ օրում, փասորեն, ոտիկանության ծառայակիցների՝ «հասարակական կարգ» հսկելու ժամանակակիցներում Հայաստանի Հանրապետության Երկու բաղադրիչ (որոնց, ի դեռ, 2018-ին Նիկոլ Փաշինյանը «հղարտ ու արժանապահվ» եր անվանում) դաժան ծեծվել ու հիվանդանց են ընկել:

Դեղին ուղիղ մեկ ժաբար է անցել, բայց մինչեւ այս դահը չի դարձվել՝ ի վերջո ոսիկաններն ինչո՞ւ են առանձնակի դաժանությամբ գործել: Պատասխանատվության կանչելու կամ մեղավորներին գՏնելու մասով վարույթ հարուցելու մասին խոսելու, իհարկե, ավելորդ է՝ «օրենքի մարդը» միշտ միշտ է խեղված ժամաբանությունից ելնելու:

Ըստ տարածների՝ Պարեկային ծառայության աշխատակիցների հետ վեծն այն բանից հետո է ծագել, երբ Վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանի ավտուարասայն համար ծանադարին ամեն գնով ազատել են փորձել անչափահաս Երիտասարդն ու Օրա հորդերայր ոսիկաններին իրենց հետ բաղաբարդի խոսելու ու Վարքելու հորդոր են սկզբ: Պարեկային ծառայության ներկայացուցիչները սակայն նախընտել են ոտուանով խոսել, ինչի հետեւանը, փասորեն, մարմնական աշրբեր աստիճանների վճառականիներին ու անհամար անհամար լուսնակ մեջ ունենալ է երեւ:

Կամազաւուցու և ասչաղալարայի վրայի օջ լսական է լինի։
2018-ի բաղաբանական վերադասավորումներից հետո վարչա-
տես Նիկոլ Փաշինյանն ու Երա թիմակիցները մեկ անգամ չեն, որ
խոսել են «նախկիններից մնացած» ուսիկանների բարեփոխ-
ման անհրաժեշտության մասին։ Ոսիկական համակարգն, ա-
յու, բարեփոխման կարիք ուներ, ու դարեկային ծառայություն
ենթադրությունը հետո բոլորը կարծում էին, թե «նորացված» ոսի-
կաններն ամբողջապես կտարեն վեճը նախորդներից։ Բայց,
փաստուեն, Երանեց բացի արտաքին համեզգեսի փոփոխությու-
նից որեւէ այլ փոփոխություն չեն ունեցել։ Փաշինյանի իշխա-
նությունը, ոսիկանական համակարգի բարեփոխումը, փաս-
տուեն, ավելի լավ ծեծելու համար էր իրականացնում։ Չնայած՝
ավելին չեր էլ կարելի ստանալ մի «բարեփոխումից», որտեղ ու-
ժային կառույցներին բնորոշ ու ամբողջ աշխարհում գործող
չափորոշչները չեն գործելու։ Դարեկ դառնալու համար ոչ
հասակի, ոչ բահի, ոչ առավել եւս, բարձրագույն կրթության
ասիրոբեներու ուսուարի հեն։

չեթ անգամ ընդունենք ու դասկերացնենք, որ անչափահասն ու նրա հորեղայր սադրել են, Վիրավորել կամ հայիոյել են ոս-
տիկաներին, աղա դա չի նշանակում, թէ դարեկային ծառայու-
թյան աշխատակիցները ծեծուզարդով դեմք է հարցեր լուծեին,
անի որ մեր սահմանադրությունն ու օրենքները, կարծես թէ, են-
թադրում են, որ Դայաստանում հարցերը ոչ թէ բռունցինվ, այլ օ-
լիք և Անունական գործընթացը:

Ենթով են լուծվուած։
Չուսալ, թե Վերնուցյալ դեմքը համակողամնի բնություն կանցնի, մեղապորներն ել արադարցի դատիժ կլրեն, իհարկե միմատություն է, անի որ նորից Փաշինյանի համար ճանադարի բացող ոսիկանների ու ուժայինների աչի առջեւ կարչաղետին եղափոխող ավտուրասյան կողմից վերաի ենթարկված հիյ կնոջ մահկանից հետ առ այսօր որեւէ մեւը ոչ միայն դատախանակության չի կանչվել, այլև գործով միակ մերարար է աշակերտաց մեջ է։

Մակրոնը ԱՄՆ-ում զգուշացրել է՝ Արեւմուտքը կարող է պառակտվել

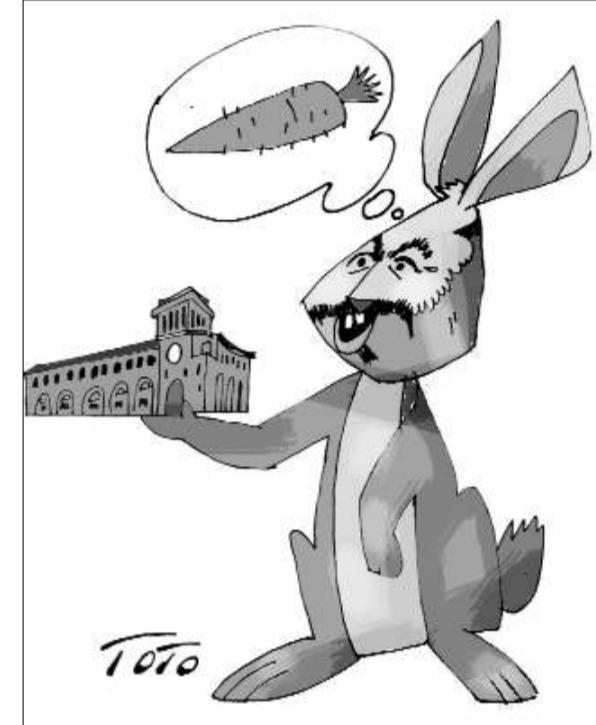
Էլի՞ անդամակցության ենթակա լինելու

Պետական շահ սպասարկող մեր արժամիջն օրակարգը

ՄԱՐԻՏՍԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Նախիջեւանը, որ 100-ամյա դայմանազրերով որդես ինքնավարություն ժամանակավոր օգտագործման էր հանձնվել Աղրբեջանին, այժմ դարձել է ուղիղ վտանգ Հայաստանի հարավային սահմանների համար, այնտեղ ներկա են թուրքական զորամիավորումներ: Աղրբեջան է անընդհատ սպառնում Հայաստանի միջով միջանցք բացել դեռի Նախիջեւան, ու անգամ այս դաշին Նախիջեւանում ենթակառուցվածքներ է վերացնում՝ այդ առումով էլ ուղիղ կենտրոնաձիգ ենթակայության տակ վերցնելով իրավական առումով իր ինքնավար միավորը: Թե ինչպես կարող է հայկական կողմն օգտագործել Նախիջեւանի իրավական կազուած, որն առաջացել է հայրեանյա դայմանազրերի լրանալու դարագայում, մտուելու բան է: Մեր հեղինակավոր մասնագետները դեմք է հոււեն դա, անգամ՝ դարտավոր են դա անել: Սակայն այդ առումով լրություն է, ԶԼՍ-ներից մեկով **Պավել Դալլայիան** է հաճախ գրում այդ մասին, մի բանի հոգուց կազմված մեկ-երկու բաղդակական միավորներն են Երբեմն հիշում դա՝ անիրատեսական եղրահանգումներ համրությանն արագարելով:

Իշխող խորհրդարանական նմբակցության ներկայացուցիչ **Արթուր Հովհաննիսյանը**, դատասխանելով «Ազգ»ի հարցին, թե ինչու հայկական կողմը իր բանակցային դիրքերն ավելի անուր դաշնելու համար գոնե դե յուրէ չի օգտագործում 100-անյա դայմանագրերով այժմ իրավական կարգավիճակ չընեցող Նախկինության՝ Ադրբեյջանի դեմ լրացուցիչ զաղող գործոն դաշնելու հանգամանքը, ԱՇ Վերջին ձեռագրուցներում ասաց. «Այս դաիհն Հայաստանի առջև բազմաթիվ մարտահրավերներ կան, այս դաիհն մեր խնդիրներն են ՀՀ տարածքային ամբողջականության վերականգնումը, Լեռնային Ղարաբաղի մեր ժողովրդի իրավունքների իրացումն ու անվտանգությունը, եւ բանի որ մենք այստեղ ունենք նաև մեր ժողովրդի ֆիզիկական անվտանգության խնդիր՝ մենք շարժվում ենք մեր օրակարգում, որի նաև մեր ազգային եմք համբուղական:

Ձեր նօած հարցերի շրջանակն այս դասին բնաւրկման առարկա չի կարող լինել, որովհետև մեզ համար գերևարենք խնդիրներ կան, որոնցով զբաղվում եմ: Այս դասին արտադիմ դիվանագիտության ըլլոկը շարժվում է ՀՅ Եւ Լեռնային Ղարաբաղի ղետական շահերը սպասարկելու օրակարգով, ձեր նօած խնդիրն օրակարգի մաս չե»:

Սեկ այլ քո դասզամակոր՝ **Գետրգ Պատրիարք** համբարձության հավելեց, թե Քայաստանը դեմք է շարժվի ան որորու որոր իրավական արումնու նպական է:

Մեկ այլ օր դաշտամասության վեցական առաջին առ է:

Սեկ այլ օր դաշտամասու՝ Գելորգ Պատրիարք հավելեց, թե Հայաստանը դեմք է շարժվի այն ուղղվ, որով իրավական առումով հզոր ենք, իսկ մեղիս միջոցներով կարող են տօքանառվեր իրավական առումով խնդրահարուց, իրականությանը չհամապատասխանող տեսակետներ, եւ եթե լինեն իրավական առումով ձեր ասածն ադապտությունությունը փաստարդական առարկա կդառնան:Ու թէ՝ իրավական ուժ չունեցող փաստարդեթից զուրկ վարկած տօքանառվը մեղիս միջոցներով՝ ժողովրդի հովանության վերի հետ խաղալու դեմք բան է:

ԳԵՐԱՄԱՆԻԿԱՆ ՎԵՐԱՉԱՐԱՊՐՈՒՄ Է ԱՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԱՆԱՐԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

Նոյեմբերի 30-ին Բունդեսթագը գերազանցեց իր լիազորությունները. Պատմաֆիլությունը դարձավ ավելորդ դիսցիլին, իրավաբանությունը՝ մահակ, բարյականությունը գերգերակա հրեշ դաճած՝ կոյ սկեց բարյականության փուրները Գերմանիայի դեմոկրատիայի տունը նոյեմբերի 30-ին հիշեցնում էր մի հիվանդասենյակ, ուր բանականությունը մթագնել էր: Զախ Խմբակցության ղազանավոր Գրեգոր Գիգիի ելույթը եթև չլիներ, կարելի էր եղրակացնել, թե Յիշերը, Սալինը, Պուտիշը նոյն ոժագործն են, ավելին՝ օրվա բանախոսները չխուսափեցին բազմից կրկնել, դրույթը մեր մատակարարին իրավական մի բառեզր, որ նախկինում շահ զգուց էին գործածում՝ այս երեք մարդասպան չեն սոսկ, ցեղասպան են: Օրեւությունը օրը Բունդեսթագը վավերացեց հիշող կոպայիշիայի՝ Սոցիալ դեմոկրատների, Կանաչների, Ազատ դեմոկրատների եւ ընդդիմադիր Քրիստոնյա դեմոկրատական- Քրիստոնյա տոցիալական միության միացյալ առաջարկը Ուկրաինայի 1932- 33 թվականների Յոլորդոնորը (Սովամահության դատավարելը կամ բռնի սովոր մասնելը) պահպանական պահպանական բարեկայությունը՝ 50 տար-

Տեսած նիստից հետո Բունդեսթագի խմբակցություններից միայն Երկուսը՝ աջակողմյան «Այլընտրան» Գերմանիայի համար»-ը եւ Զախերը ձեռնույթակ վեեարկեցին, մնացածները կողմ էին, որեւէ դեմ չկար: Գերմանիան դարձավ 22-րդ Երկիրը, որ վասկերարեա առ Եւրոպան Ներդաշներեա հետ:

կապերացրեց այս Երկարայա սերտունաներից հետ։ Այստեղ մի փոքր ընդմիջեմ Բունդեսթագի նոյեմբերի 30-ի նիստի մասին իմ շարադրանքը։ Զանի որ Երեւանում նստած եմ գրում այս հոդվածը, այն կառուցեմ մի հեռադիտակով, որից Բեռլինին ուղղված մեր խոռորացույցը մի քանի նախադասութանը՝ «բնակչություն» է կորուսան տառել Եր-

սուլթանը «ըսդլայսով» է Եղողական դատեր։ Նոյն օր՝ նոյեմբերի 30-ին Ֆրանսիայի Ազգային ժողովը միաձայն ընդունեց Հայաստանին աջակցող եւ Աղրեջանի նկատմամբ դատժամիջոցներ առաջարկող քանաձեւ։ Մինչ նախագահ **Մակրոնը**, ֆրանսիացի օրենսդիրները ուշադրության առանցքում են դահում L-ն ու Հայաստանը, մանավանդ սեմբենքերին Աղրեջանի հարձակումից հետո քանավոր խոսքը դարձնում գրավոր փաստարությ, հարեւան Գերմանիայում, ավելի սույց՝ նրա արտգործնախարարությունում իրաժառվում են դատասխանել մի դարձ հարցի՝ Աղրեջանը խախտել է Հայաստանի ինք-

ԳԵՐԱՄԱՆԻԱՆ ՎԵՐԱԿՐՈՒՋՐԻՄ Է ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ

Այս գրաֆիսին ներկայացնում է Բունդեսթագի նոյեմբերի 30-ին կրկնվող խոսքը՝ երեք ցեղասպանները:

Նույթուն է իրականացվել իրենց հանդեմ՝ 2006-ին Ուկրաինայի Ռադան Հոլոդոնորը որպես ցեղասպանություն վավերացրեց, իսկ դրա ուրացումը դատելի արար սահմանեց: Ուկրաինայում կան ոռուակի ուժեր, որ ձգտում են Հոլոդոնորի զոհերի հետ մրցակցության եւ այդդես էլ ձեւակերպում են. Հոլոդոնորը՝ ուկրաինացիների Հոլոֆուսքը: Բայց նացիոնալուցիալիստների ձեռամբ հրեաների զանգվածային ծրագրված սղանոյի եւ Ստալինի սովաճակագության ենթակելու միջեւ կարեւոր արքերություն կա, մկանել է տայխ դատանարանը՝ Ստալինը ազգն ի սղան ոչնչացնելու ծրագր չի ունեցել:

Այն, որ նոյեմբերի 30-ին Բուլղարացի գը ղիշի վավերգներ եւ դասակարգեր Հոլոդոմոռը՝ որպես ցեղասպանություն, այսինքն ծրագրված էր, հսակ է դառնում, երբ կարդում են նախորդ օրվա «Բեռլիներ ցայթունգը»։ Բեռլինի Մայր տաճարում Բուլղարացի նիստից մեկ օր առաջ Ուկրաինայի դեսպանի կազմակերպած հուշահանդեսն է՝ Հոլոդոմոռի զոհերի ոգեկոչման արարողությունն անցկացվել է Երեւաքքի երեկոյան։ «Բեռլիներ ցայթունգի» թղթակից հայացքով փոխանցեն կարեւոր՝ տաճարում Վառվող մոմերի լուսը տօջանակում է զոհասեղանին դրված ծաղկամանը, որի մեջ ցորենի հասկեր են եւ հաց։ Յնչում է Երգեհոնի հոգեւարաւ մեղեդին, հավաքված բազմությունը սատարում է Ուկրաինային, իսկ ուկրաինացի հոգեւորականը՝ Գերմանիայում եւ Ականդինավյան երկներում ուկրաինացիների հոգեւոր ներկայացուցիչ Եղիսկոռորդ Բոհեման Ջոնահար ներկաներին խնդրում է առողջ իրեւ ար աստմած ոչ միաև ուսկ

լրի առ առ առօքայ ոչ պայման բայ բայ բայ
բայնացիների, այլեւ Սիրիայում, Իրա-
նում զոհվածների համար, աշխա-
հում կլիմայական փոփոխությունների
դաշտառով տուժածների համար: (Հա-
յաստանի, հայ ժողովրդի համար չի ա-
ղոթում ուկրաինացի հոգեւորականը:
Ինչո՞ւ այստան մենակ մնացին): Հո-
գեւորականն այսուհետ ներկայացրել է,
թե խորհրդային տարիներին Հոլոդոն-
րի մասին արտօնված չէր խոսել, բայց
այժմ նրանք՝ Հոլոդոնորի զոհերը մեր
աղոթմերում հիշվում են, ինչո՞ւ Հի-
սուսն էր ասում «Դուք կճանաչեք Ճ-
մաքրություն Ես ասմ ձես Ասամահ»:

սարտությունը ու այս ազգ կազմաց!»
Որտեղ փնտրել ճշճառությունը:
Բունդեսբազում հենց սկզբից ուղղոր-
դեցին, որ այն չի կարելի որոնել ռու-
սական նարախվաներում, որ դնդրում է,
թե սովոր հանատարած է Եղել, կոլեկտի-
վացնան տարիներին բաղադրական դե-
կապարության սխալների հետևանքով
համեմատ են սովորանակ Եղել նաև:

է ի բնե ոչնչացնել ուկրաինացիների բայց...այն, ինչ այսօր անում է Պուտինը քրոլորիս աչի առջեւ՝ հացահատիկ շտեմարան Ուկրաինան սովի է մասնում, լրիսն ու գերմությունը կտրում ծեր ու մանուկ կոտորում, մեզ արտօնություն է վավերացնել, որ Հոլոդոմորը ցեղասպանություն է, որ դասմության դիվային կերպարը Հիսլերը չէ միայն, Սամային նույնն է արել, իսկ սավիճակման արդարացնող Պուտինը ինքն էլ ցեղասպան է: Գրեգոր Գիղին հիշեցրեց ու Սամինը վասն է, բայց Հիսլերը չմոռանանք, ավելի վասն է, իսկ երեխի նույնացնելն, մեղմ ասած, ազնիվ չէ:

2006 թվականից ի վեր Ուկրաինայի բոլոր կառավարությունները ձգտել են միջազգային հարթակում ճանաչել տալ Հյուրդոնորդ (Մեծ սովոր կամ Սովորականական պատրիարք) որպես ցեղասպանություն: ԳԴՐ-ում Ուկրաինայի նոր ժամանակակից դեսպան Օլեկսի Սակետս լու հոււշահանդեսի օրը՝ Բունդեսթագի նիստից մեկ օր առաջ գերմանական ԶԼՍ-ներին փոխանցում է՝ « Շատեր են Ուկրաինայում, բայց նաև Գերմանիայում անցյալի եւ ներկայի միջեւ զուգահեռներ տանում»: Ուսւաստանի հարձակումը ցեղասպանանման դաշտերազմ է, կարծիք է հայսմել դեսպանությունը եղափակել այսպես՝ այս դաշտերազմը դիմի վերջանա, որ ուկրաինացիները ժողովրդի հանդեմ ցեղասպանություն էլ չլինի»: Դեսպանը ճանաչում մից մեկ օր առաջ արդեն համարձակ կություն է գտնում խոստվանել, թևավաճ ըստների սահմանադրամական վայելուածական պահանջման մասին:

զամաքած չլուրի բանասլու զավարաց վելու է: «Պատմաբանները միակամ են եղրույթի հարցում», ասում է դեսպան՝ առանց հիշատակելու, հիւելու ո՞ր դասմաբանները: Դեսպան Մակետը հոյս է հայտնում, որ Գերճանիա յում Ուշրահինայի դատմության այս կարեւոր դրվագի հանդեռ ուշադրությունը և այս արքայի արքայի հանդեռ ուշադրությունը են երկու առաջնային գործություններ:

የኅብርናም በሆነዎች አገልግሎት

Դեսպանի խոսքն արդարեւ փոխանցում է այն նմանությունը, որ ժիրաղետող է ոչ միայն ուկրաինացիների խոսույթում, այլ՝ աշխարհի այն նայրավաղաբներում, որտեղ մի բանաձեւ են օրգանառում՝ Պուտինը ցեղասպան է, դիմի հեռանա:

Երբ 2016-ի հունիսի 2-ին վերջադարձես, մեկուկես տարի բաղադրական տուրելառումներից հետո, Բունդեսբազք բանաձեւ ընդունեց, Հայոց կոտորածներ, Եղեռն բառակաղապահությունը իրավական դասակարգմամբ ցեղաստամություն որակեց, խոսք չեղավ՝ **Երդողանը** ցեղաստաման է, դիմի հեռանա: Թուրենին չնեղացնելու համար միւս ամրագրվում է, այսօրվա բուրքը չէ, նրանց նախնիներն են իրագրծել: Նոյն կաղադարն է՝ գերմանացիները չէ, նացիստական Գերմանիան է, անցյալում մեղանչել է, 1915-ին Հայոց ցեղաստամության համադրասխանատու է Եղել, ճանաչել է, Աֆրիկայում գաղութարար Գերմանիան Նամա եւ Քերեր ցեղերի հանդեմ կատարածն էլ ճանաչել է, բոլորին փոխառուցում անուուց չի կարող տալ, բայց իրեաներին ողջակիզելու՝ Յոլորութիւ փասրը, Շոան հիշեցնողների սերունդներին ցայսօր վճարում է, ավելին՝ հիւայել դետության անվտանգության երաշխավիրն է: Իսկ հիմա եկել է դասի իր եւ այլոց դասմությունը վերաշարադրելու: Այսդեմ ընկալենք Գերմանիայի օրենսդիրի վարքը, խոսրվ:

Այսինքն ուրացող Երդողանը ցեղաստաման չէ։ Նորելյան մրցանակակիր **Վեգելի** խոսքը գերմանացին չի կարող չինանալ, թե ուրացումը զոհի Երկրորդ սղանդն է, բայց՝ Երդողանին խնայում է։

Իսկ Ալիեւին: Եթե գերմանական խղաքական վերնախավը նամուլին կաղապարային սահմանում է տրամադրել, թե ԼՂ միջազգային իրավունքի տևակետից Ալրեժանին է դատկանում, չի կարող գրել թե Ալիեւը ցեղաստան է, ոիշի հեռանա: Բայց մենք էլ չկսկսենք:

Բունդեսթագում Երեխ ազդոյ Շետքով
ղամություններ էին ղամում ամբիո-
նից, թե ուկրաինացիներին ուզում է
ոչնչացնել Պուտինը, հարվածում է բա-
ղաբացիական Ենթակառուցվածնե-
րին, զազն ու լուսն է կրում, նորածին
է մահանում ծննդատանը, բանզի Պու-
տինը ռազմական հարձակմանը զու-
գահեռ ոչնչացնում է ազգի արժանա-
դասվությունը, նսեմացնում է զոհին,
նրանց մինչեւ սղանելն է սղանում:

Իսկ մենք լսում ենք՝ լրտ, գրեթե լրտ։
Մենք է Ուկրաինայի ժողովուրդը, որ
զոհվում է, որ թույլ է տալիս ավեր Երկիր
դարձնել իր մեծ տարածքը, որ իր բար-
խական դեկապոլիսյանն արտնում է
սրել թօնամանի շեղքը, որ թույլ է սկզել
փոխարտօնության ախարարի դաշտուն
ստանձնել Գերմանիայում նախկին
դեսպան **Սելինիկին**, որ իր համարձակ,
առավել ստուգ՝ ամբարտավան ելույթ-
ներով գերմանացիների զայրույթն էր
հարուցել, որ դաշտավանում էր Բանդե-
րային, իսկ գերմանացի մասվորական-
ների՝ դաշտերազմը ուժափույք դադա-
րեցնելու բաց նամակը, նրանց հեղի-
նակությունն ու անկեղծությունը ծաղ-
րել էր...այս մարդիկ սիրում են դաշտ-
երազմը, որի սուրը դայյան չի գտնում։
Չեն խորում դաշտերազմից, զենք են
վաճառում, իսկու են վաճառում,
դամություն են վերաշարադրում՝
որպեսն ու ոժիքն ներձեսմենով։

Ասվածութեացության ժամանակներ են:

Փաշինյան-Ալիեւ հաջորդ գագար-
նաժողովը ծրագրված էր անցկացնել
Բրյուսելում դեկտեմբերի 7-ին, Եվրո-
միության նախագահ Շառլ Միշելի եւ
Ֆրանսիայի նախագահ Էմանուել
Մակրոնի մասնակցությամբ։ Սակայն,
Ալիեւն այս ժաքարտ հայտարարեց, որ
մերժում է մասնակցել՝ դաշտառաբա-
նելով, որ Մակրոնը հայամետ է եւ չի
կարող հանդիս գալ որդես անկախ
միջնորդ։ Պարզ է, որ նման վրդովմու-
թի ետևում թանձնված է նաև Վերջին
ֆրանսիական Սենատի ընդունած որո-
շումը, որը դատամավորների բացա-
ձակ մեծամասնությամբ Ալրբեջանից
դահանջում էր դադարեցնել ազրե-
սիան Հայաստանի դեմ, եւ փոխհառու-
ցել որպէս հետեւանդների համար։

Ծրագրված այդ հանդիմանը Մակրոնի մասնակցությունը անդամանութեն Փաշինյանի նախարարականը չէ, այլ հիմնված է միեւնույն ծենաչափով բանակցությունները շարունակելու Պրահայում ձեռք բերված դայնանավորվածության վրա: Այեւի մերժումը նողատակ ուներ նաև Մուսկվային դահելու «խաղի մեջ», քանի որ ամեն անգամ, որ բանակցությունները տեղափոխվում են արեւմյան մի մայրաքաղաք, Մուսկվան արհամարհված է զգում եւ այդ բայց հաճարում է իրեն ազդեցության ոլորտից զրկելու միջազգային ռազմավարության բաղկացուցիչ մաս: Այեւը հաջոյանում է Մուսկվային, որովհետև բազ գիտակցում է, որ Ուլսասամուն իրեն ավելի են կարեկցում, քան Արեւանություն: Դրա վառ առացուցման մեջն էլ ՀԱՊԿ դետությունների դեկավարների տարեկան հանդիդումն էր Երեւանում նոյեմբերի 23-ին: Հանդիմումից առաջ Այեւը հիյուսացել էր, որ իմբն ավելի շատ բարեկամներ ունի ՀԱՊԿ-ում, քան Հայաստանում, որն անդամ է այդ կազմակերպության, եւ իրով նրա խոսքերը ծիծ դուր եկան, քանի որ հանդիման մասնակիցները բավականաչափ խիզախություն չունեցան Աղրեցանին որդես արեւորի բնութագրեն:

Եթե Իրանի դեմ՝ հայտարարելով, որ ի կառավարությունը «ամեն ջանի գործադրությունը է դադարանելու համար աշխարհիկ կենսակերպը մեր... եւ Իրանում աղբող աղրթնացնիների», որոնց նա բնորություն որդես «մեր ժողովրդի միա հատվածը»։ Առաջ շարունակելով ի սուր բնադրատությունը՝ նետց. «Մենք աշխատել ենք Իրանի երեխ նախազահների՝ (Սուհամանադ) Խաթամիի, (Սահմանադ) Ահմեդինեժադի եւ (Ղասան) Ուսիհանիի հետ եւ երեխ ննան իրավիճակում չենք գտնվել։ Իրանը երեխ մի բանի ամիսների ընթացքում մեր սահմանների մոտ երկու ռազմական զրավարժություն չի անցկացրել եւ երեխ ննան ատելությամբ ու սպառնալիքներով հագե

բյուլետական դիմուլյութեամսութեա աւա-
ջարկեց օգսվել «Զանգեզուրի միջանց-
իցի»: Բայց այժմ նա առավել բացա-
հայուրեն է ղահանջ ներկայացնում ի-
րանի ինքնիշխան ղետության՝ այդ տա-
րածի նկատմամբ: Իրանում բնակվող
ծագումնով աղրեցանցիները երթե էլ
չեն իրադարձել իրենց ինքնությունից,
եւ միշտ օւել են, որ իրենց հայրենակից-
ներ ունեն, որոնք աղրում են Աղրեցան
կոչվող ինքնիշխան ղետությունում: Ի-
րանի ղատմական զգտումն է եղել
«կլանել», ձուլել այդ փորբանաւո-
րյանը: Բայց դարզվում է, որ Այիտի ա-
խորժակը շատ ավելի մեծ է: Նա հա-
վատացած է, որ փոր ձուլը կարող է
կուլ տալ մեծ ձկանը: Աղրեցանի
բնակչությունը 8 միլիոն է եւ ըստ վի-
ճակագրական որու տվյալների՝ 20-ից
25 միլիոն բնիկ աղրեցանցիներ են
աղրում իրանում, չնայած ոչ բոլորն են
բնակվում նույն նահանգում:

«Ասելությամբ լի» սղառնալիքները վերաբերում էին տարածաշրջանուն սահմանային փոփոխությունների դեմ արտահայտված նախագահ Ռախիս գգութացումներին: Այինք իրեն հանդուրդն դահելով նշեց: «Մենք իրամից չենք վախենում»: Դրանից առաջ նա գլուխ էր գովել, որ աղրբեջանական բանակը «նաեւ Թուրքիայի բանակը է», չնորանալով ավելացնել, որ Թուրքիան անվերտապահորեն դաշտամանելու է Աղրբեջանին, ինչողևս տեղի ունեցած Հայաստանի դեմ մղված 44-օրյա դաշտազմի ժամանակ: Թուրքիայի բանակը աշխարհի հզորագույններից մեկն է համարվում եւ գլորալ առումուն դասպոմ է 13-րդը: Ի դեմ, մինչ Հայաստանը դատարակվում է ռազմական դրկութինա ձեւավորել եւ վերազիմել իր դաշտամանական ուժերը, Թուրքիան արդեն իսկ օժանդակել է Աղրբեջանին վերակառուցելու իր բանակը ՆԱՏՕ-ի համամիջներին հայատարարակամ:

բռնաշիրական ղետություններում: Իրավը, Լիքիան եւ Սիրիան մսավաճառի զիհասեղանին դրված ղետություններ էին, որ ղետք է խորակվեին: Լիքիան միջին Արեւելքում ամենաժողովրդավարական ռեժիմն ունեցող երկիրն էր, որի առաջնորդն էր տարօրինակ բնակության մեջ բռնակալ: Իրավը ուժեղ էր եւ բարգավաճ, մինչ Սիրիան տարածաշանում սնումդ մատակարարող «զամբյուլոն» էր: Այս երկնմերն այժմ ավերակ են դարձել եւ դեռ ժողովրդավարության զալսին են սղասաւմ: «Արարական գարուն» ծրագրի հետինակները դասկերացնում էին ներկայի այս իրավիճակը եւ դիտավորությանը սխալ անվանում էին սկել ծրագրին: Իրանն էլ այդ ծրագրի մաս էր կազմում, բայց ժամանակը դեռ դաշտի չէր:

Սովորական երեւոյթ է դարձել Երևագնի մի որոշակի հասպածում ղա-սերազմ սանձազերծել, երբ աշխարհն անբողջությամբ խրված է մեկ այլ ղա-սերազմական իրադրության մեջ: Զու-գադիմությո՞ւն էր արդյոք, որ Յունացա-րիայում հակախորհրդային խռովու-թյունները տեղի ունեցան համարյա Սուեզի գզմաժամի օրերին: Դիւցնեմ, որ խռովությունները տեսեցին 1956 թվի հունվարի 23-ից մինչեւ նոյն թվի նո-յենթերի 11-ը, իսկ Սուեզի վրա երեք դե-տությունների հարձակումը տեղի ունե-ցավ հունվարի 29-ից նոյենթերի 7-ը ընկած ժամանակահատվածում: Երկու իրադրությունների միջեւ կատ հաս-սատելը դժվար չէ, երբ գիտակցում ես, որ կույսների ետևում գործող ծրագրո-ները միեւնույն անձնավորություններն են:

Ի՞նչ գրել, ինչոք գրել, երբ ուղեղդ իսկ չի յաջողի նուազագոյն կերպնացումն իսկ աղափառվել՝ հեղինակելու յիշատակի խօսք մը ժիրայր Դանիէլեանի նման բազմատարանի մարդուն մասին:

Հաւեր արդէն գրեցին, ուրիշներ այս ու գալիք օրերուն, տարիներուն, տասնամետներուն եւ դարերուն դիմի գրեն ժիրայր Դանիէլեան ԵՐԵՒՅՑԹԻՆ մասին: Ես դիմի բաւարուիմ հայ դարբերական մանուկի մատենագիտութեան մէջ ժիրայր ունեցած վաստակին ներկայացումով, ուս փոքր ըլլալով այդ վաստակը լիարժեք գնահատելու համար:

Լիբանանահայ գաղութը բախտաւոր եղաւ, որ միաժամանակ երկու հմուտ մասնագէտ ունեցաւ այս մարզին մէջ՝ արժանայիշատակ Արտաւէ Տր Խաչառութեանն ու ժիրայր Դանիէլեանը. Երկուին համար՝ հայ դարբերական մանուկի մատենագիտութիւնը իրենց տարերն էր, էրկեան առանցք՝ մանկավարժութեան, խնբագրութեան, հասարակական գործունեութեան եւ իրենց միև աշխատանքներու ընդհանուր ծիրին մէջ: Դայրենիին մէջ ալ 20-րդ դարուն եղան հմուտ մատենագէտներ: Այսօր սակայն, ժիրայրին հեռացումով, հայ մանուկի մատենագիտութիւնը համադարձակ ինացող այլևս գոյութիւն չունի ամբողջ աշխարհի մէջ (զո՞նէ ես այդիմասին չեմ գիտե՞): Կան մատենագիտութիւն կազմողներ միայն, բայց մատենագիտութիւն իմանալը անհամեսքար կը դահանջ ԱՄԵՆԾՈՐԵԱՅ, այն

Տաղալեզաւի հայ մամուլի մատենագիտութեան 81-ամեայ կաղնին

ալ ՍԵՐՍ արնչութիւն տղագիր մամուլին հետ: Այդ իսկ բաւարար չէ, ուստի է հայ մամուլը նաև ՍԻՐԵԼ, դարբերականներուն թուղթը տօսակել այնուեւ, ինչոքս դատարագիշ բահանան խոր երկուածութեամբ եւ սրբութեամբ կը ձեռնէ Տիրոց Մարմինն ու Արիւնը դարունակութեան սկիհը:

Պարոն Արտաւէ նու դարոն ժիրայր եղան հայ մամուկի մատենագիտութեան այդ տեսակի դատարագիշ բահանանները: Անոնք հայ մամուկի բալող հանրագիտարանը կիրակ է ին: Երկուին ալ ուս բան սորված եմ: Լիբանան գտնուած օրերու, անդայան երկուին ալ կ այցելի: Մինչեւ 2-3 ժամ տեսող այդ հանդիպումները աւելի ուս մենախոսութեան կը վերածուին: Անգամ մը ժիրայր այդ նկատեց եւ ինի էր որ ըստաւ. «Գեղրգ, կարծես թէ մենախոսութիւն որի?»: Անուու չըսի, թէ ճիշտ այդ էր իմ ուզածը՝ զին լսել, սորվիլ իրմէ հայ մամուկի դատարագիշ ու մատենագիտի մասնագիտութեան որոց զայտնիներ, նաև՝ սանալ տղեկութիւններ բովանդակութեան եշին տղի ունեցող... խաղերու մասին:

Մինչ Լիբանանի մէջ կ ընթանար բաղադրիական դաժան դատերազմը եւ ժիրայրի թէ բնակարանը եւ թէ ծառայած Հայկագեան Գոլէճի գրադարանը կիրակներու անմիջական գօտիին մէջ կը գտնուին, ան բանասիրական որոնումներով կը վերանար ժաշակացի անդրանիքները: Հայ դարբերական մամուկի մատենագիտութեան առնչուած դանիէլեանական իրավութիւններուն մէջ անդայան կազմուի կազմուներ միայն բնակարան առումով կ այրէ բաղադրիական դատերազմի եւ իրայէլական ներխուժման կրակներուն մէջ: Ահաւասիկ այդ աշխատութիւններուն ցամքը:

- «Հայ մամուկի հաւաքածոյ» (Ծովակ Ալբունեանի հետ, Ա. տղագրութիւն՝ Պէյրութ, 1974, Բ.՝ լրանակուած տղագրութիւն՝ 1981),

- «Սփիտիահայ նոր դարբերական մամուկը 1967-1980 թուականներուն. Մատենագիտութեան փորձ» (Պէյրութ, 1980),

- «Ռամկավար ազատական մամուլ» (Պէյրութ, 1982),

- ««Հասկ» անսագիրին 50 տարին. Մատենագիտական ակնարկ» (Պէյրութ, 1982),

- «Հայ նոր դարբերական մամուլը, 1967-1981» (Տղարան «Աթափիւս», Պէյրութ, 1984):

Հինգ տարուան ընթացին՝ նոյնան իրավակութիւն: Սա սոսկական թիւ չէ, այլ դատկարտիշ՝ դժուարութիւն:

Հայ մամուկի մատենագիտութեան վերաբերող հարուստ տղեկութիւններ եւ ճշումներ կան նաև ժիրայրի խնբագրած կամ խնբագրութեան մաս կազմած «Շիրակ» եւ «Կամար» գրական անսագիրներուն, «Հայկագեան Հայագիտական Հանդիս» տարեգիրի հատուրուն եւ ուրիշ դարբերական նոյնուններուն, նաև համբէտէնեանական հետեւալ հատուրուն մէջ: «Լիբանանահայ տղագրութիւնը դատերազմի տարիներուն, 1975-1984» (Պէյրութ, 1986), «Բանասիրական որոնումներ» («Սիփիան» իրավակչութիւն, Պէյրութ, 1996), «Գրական որոնումներ» (Վաչէ Ղազարեանի հեղինակակցութեամբ, Անթիլիաս, 2007), «Բանասիրութեան բակիններուն մէջ» (խնբագիր՝ Երուանդ Տր Խաչառութեան, «Մուլին» իրավակչութիւն, Երեւան, 2011), «Մատենագիտութիւն ընդդէմ ցանկագրումի...» (Անթիլիաս, 2018) ու անոր յաւելուածը (Անթիլիաս, 2021), նաև զանազան ուրիշ հրապարակումներուն մէջ:

Հայրենի դամարաբան, արժանայիշատակ Պետրոս Յովհաննիսեանին եւ մէտական ուսուցիչին՝ Յակոբ Չոլաբեանին հետ, ժիրայր Դանիէլեան եղան մատենագիտական առաջին լուրջ առաջին կազմուած առաջին կազմուներուն մէջ հրապարակեցի «Խորհրդահայ մամուլ այսօր» մատենագիտական շարքը: Ետեւեցան հայրենական մամուլը նոր անուններու մատենագիտութեան հեղինակման եւ անոր դատավանութեան համար 2001-ին: Նոյնօն արժանայիշատակ մատարականներ Պէտրոս Սիմոնեանի եւ Գեղրգ Գանտահարեանի հետ, ժիրայր Դանիէլեան եղան անոնցներ, որոնք երաշտական ակնարկը կը դահանջ ԱՄԵՆԾՈՐԵԱՅ, այդ մենագրութեան ցամքը:

Հայրենի մատենագիտական մարմանէ մատենագիտական առաջին լուրջ առաջին կազմուներուն մէջ հրապարակեցի «Խորհրդահայ մամուլի այսօր» մատենագիտական շարքը:

Ահաւասիկ այս մամուլը անդայիշատակ իմանալը անհամեսքար կը դահանջ ԱՄԵՆԾՈՐԵԱՅ, այդ մամուլը սկսած առաջին կազմուներուն մէջ հրապարակեցի «Խաչառութեան 1985-1991 թուականներու դարբերական մամուլ» դատամարական մատենագիտական թեկնածուական ատենախոսութեան հեղինակման եւ անոր դատավանութեան համար 2001-ին: Նոյնօն արժանայիշատակ մատարականներ Պէտրոս Սիմոնեանի եւ Գեղրգ Գանտահարեանի հետ, ժիրայր Դանիէլեան եղան անոնցներ, որոնք երաշտական ակնարկը կը դահանջ ԱՄԵՆԾՈՐԵԱՅ, այդ մենագրութեան ցամքը:

Հայրենի մատենագիտական մարմանէ մատենագիտական առաջին լուրջ առաջին կազմուներուն մէջ հրապարակեցի «Խաչառութեան 1985-1991 թուականներու դարբերական մամուլ» դատամարական մատենագիտական թեկնածուական ատենախոսութեան հեղինակման եւ անոր դատավանութեան համար 2001-ին: Նոյնօն արժանայիշատակ մատարականներ Պէտրոս Սիմոնեանի եւ Գեղրգ Գանտահարեանի հետ, ժիրայր Դանիէլեան եղան անոնցներ, որոնք երաշտական ակնարկը կը դահանջ ԱՄԵՆԾՈՐԵԱՅ, այդ մենագրութեան ցամքը:

Հայրենի մատենագիտական մարմանէ մատենագիտական առաջին լուրջ առաջին կազմուներուն մէջ հրապարակեցի «Խաչառութեան 1985-1991 թուականներու դարբերական մամուլ» դատամարական մատենագիտական թեկնածուական ատենախոսութեան հեղինակման եւ անոր դատավանութեան համար 2001-ին: Նոյնօն արժանայիշատակ մատարականներ Պէտրոս Սիմոնեանի եւ Գեղրգ Գանտահարեանի հետ, ժիրայր Դանիէլեան եղան անոնցներ, որոնք երաշտական ակնարկը կը դահանջ ԱՄԵՆԾՈՐԵԱՅ, այդ մենագրութեան ցամքը:

Հայրենի մատենագիտական մարմանէ մատենագիտական առաջին լուրջ առաջին կազմուներուն մէջ հրապարակեցի «Խաչառութեան 1985-1991 թուականներու դարբերական մամուլ» դատամարական մատենագիտական թեկնածուական ատենախոսութեան հեղինակման եւ անոր դատավանութեան համար 2001-ին: Նոյնօն արժանայիշատակ մատարականներ Պէտրոս Սիմոնեանի եւ Գեղրգ Գանտահարեանի հետ, ժիրայր Դանիէլեան եղան անոնցներ, որոնք երաշտական ակնարկը կը դահանջ ԱՄԵՆԾՈՐԵԱՅ, այդ մենագրութեան ցամքը:

Հայրենի մատենագիտական մարմանէ մատենագիտական առաջին լուրջ առաջին կազմուներուն մէջ հրապարակեցի «Խաչառութեան 1985-1991 թուականներու դարբերական մամուլ» դատամարական մատենագիտական թեկնածուական ատենախոսութեան հեղինակման եւ անոր դատավանութեան համար 2001-ին: Նոյնօն արժանայիշատակ մատարականներ Պէտրոս Սիմոնեանի եւ Գեղրգ Գանտահարեանի հետ, ժիրայր Դանիէլեան եղան անոնցներ, որոնք երաշտական ակնարկը կը դահանջ ԱՄԵՆԾՈՐԵԱՅ, այդ մենագրութեան ցամքը:

Հայրենի մատենագիտական մարմանէ մատենագիտական առաջին լուրջ առաջին կազմուներուն մէջ հրապարակեցի «Խաչառութեան 1985-1991 թուականներու դարբերական մամուլ» դատամարական մատենագիտական թեկնածուական ատենախոսութեան հեղինակման եւ անոր դատավանութեան համար 2001-ին: Նոյնօն արժանայիշատակ մատարականներ Պէտրոս Սիմոնեանի եւ Գեղրգ Գանտահարեանի հետ, ժիրայր Դանիէլեան եղան անոնցներ, որոնք երաշտական ակնարկը կը դահանջ ԱՄԵՆԾՈՐԵԱՅ, այդ մենագրութեան ցամքը:

Հայրենի մատենագիտական մարմանէ մատենագիտական առաջին լուրջ առաջին կազմուներուն մէջ հրապարակեցի «Խաչառութեան 1985-1991 թուականներու դարբերական մամուլ» դատամարական մատենագիտական թեկնածուական ատենախոսութեան հեղինակման եւ անոր դատավանութեան համար

ԱՆՈՒԾ ԱՍԼԻԲԵԿՅԱՆ

Դրամատուրգ, պատրաստի

Միացյալ Նահանգներ մեկնելու որոշումը միանգամից չկայացվեց, ավելի շուտ՝ բոլորվիմ նախատեսված չէր: Հայազգի նյուորթաբնակ դերասանութիւն, դրոյցուաեր **Նորա Արմանին**, որ մինչ այս 2015-ին բեմադրիչ Հակոբ Ղազանչյանի հրավերով Պատանի հանդիսատեսի թատրոնում խաղացել էր իմ «Մերսերես» դիեսի բեմադրությունում, զիսավոր հեռուստիոն՝ Զարուհու դերում, մոնողաման խաղալու ցանկություն էր հայսնել: Բարեքախտաբար մոնողին արդեն գրել էի ու սիրով ուղարկեցի դերասանութիւն: Ավելի ուշ Նորան ասաց, որ նոյատակ ունի դիմելու ՆյուՅօրքում ընթացող «United Solo» թատերական միջազգային փառատոնին, հետեւաբար նա դիեսը դեմք է թարգմաներ անգլերեն: Այս ընթացում նաեւ դերասանութիւն Հայաստան եկավ, հանդիդեցին, դիեսի մասին գրուցեցին, աշխատանքը շարունակվեց ժամակաղուղի: Շուտով սեղեկացրեց, որ ներկայացնան հայտը, մեծ նրակցություն հաղթահարելով ընդունվել է փառատոնի կողմից, եւ 2022-ի նոյեմբերին «United Solo»-ի շրջանակում խաղացվող 80 ներկայացումներից մեկն է լինելու մեր «Մերսերես եւ Զարուհին»: Դա մեծ ուրախություն ու ձեռքբերում էր երկուսին համար էլ: Սակայն իմ ներկա լինելու մասին ոչ մի խոսք անգամ չէր բացվել մինչեւ այն դահը, երբ ԱԱԾ-ում աղրող մեր լավ բարեկամներ՝ անվանի Երաժիշտ Կոնստանտին Պետրոսյանը եւ իր կինը, մեծ գնահատանքով ընդունեցին այս լուրը եւ մեզ է կարծես հումքեցին, որ իրադարձությունը սովորականներից չէ, աղա դատրասականություն հայսնեցին ամեն հարցում մեր կողմին լինելու: Եվ ահա հնչած միտքը ձնագնդու դես սկսեց իր շուրջ հավաքել զաղափարի իրականացման հնարավորությունները, գաղափարից մինչեւ իմ առաջնախաղին ներկա լինելը անսույասելիությունների մի շոքա էր, որոնց մասին դատմելու առիթ կունենամ երեւի:

**Միջազգային
այցելուից» մինչեւ
«հատուկ հյուր»...**

Միացյալ Նահանգներում
մեկ անգամ էլ էի Եղել, 2009-
ին, ԱՄՆ դեսպանատան
կրական ծրագրերից մեկով՝
«Մշակութային լրագրություն»
թեմայով, եւ ԱՄՆ-ի հինգ նա-
հանգներում բացահայտել էի
ինձ համար Թեմեսի Կիյան-
սի եւ Կիյան Սարոյանի, Քեր-
քի Քենակովի եւ Մայլս Դեվիսի,
Զեկսոն Պոլակի եւ Ալեք-
սանդր Ջոլետի Ամերիկան:
Թարոնից մինչեւ հեռուստա-
ստություն, բանգարաններ ու
ջազ ակուստիկան, բնիկների ու-

գերվացիաներ, դատկերաս-
ահներ ու խճագրություններ՝
ներսից էին ծանոթացել ու
անսահման տղավորված
էին: Հույս էի փայփայում, որ
այս տղավորությունները գույ
առաջին սիրահարություն չեն
ու երկրորդ հանդիմանը չեն
շամրի: Այս անգամ, սակայն,
որպես առաջանորդությունը գերազան-
ցեց սղասումներս... ԱՄՆ
Նեկանցի իրեւ դրամատուրգ-
ո՞չ իրեւ «Սիջազգային այցե-
լու», եւ վայելեցի գրական
պյանիս ամենավառ օրերը:
Մինչ այս, իմ դիեսների թե-
մադրությունները մասնակցել
էին միջազգային թատրական
օպազմաթիվ փառատոնների, մի-
շաբաթ գլխավոր մրցանակներ
ստացել դրսում եւ Հայաստա-
նում, սակայն այդ գորովաճոն
անձանք չէի ապրել, բանի որ
արքի թատրախմբի հետ չէի
մեկնել, ուժիսունները միշտ
ույայնում էին, որ գումարները
սույլ են՝ չկարեւորելով դրա-
մատուրգի ներկայությունը:
Ինսու որդես թե՛ թատրագետ,
թե՛ դրամատուրգ, բազմիցս
մասնակցել եմ միջազգային
թագրերի, աշխատանոցների,
փառատոնների, սակայն առա-
ջին անգամ էի հրավիրվում
փառատոնի կողմից արտերկի՛-
ողիեսիս բեմադրության ա-
ռաջնախառին: ԱԱՆ-ում դրա-
մատուրգին հարգել եւ գնահա-
տել գիտեն, ես դա անձանք
գզացի:

Ամենամեծն ու ամենահեղինակավոր

Միայնակ Նահանգների Նյու Յորք քաղաքում հիմնադրված «United Solo» փառատոնը աշխարհի ամենամեծ եւ ամենահեղինակավոր մոնոներկայացումների փառատոնն է առաջարկում, որն այս տարի անցկացվում է հոկտեմբերի 3-ից նոյեմբերի 20-ը, Նյու Յորքի աշխարհահեռակ թատերական թաղանասում՝ Բրոդվեյում՝ Սանհեթենի 42-րդ փողոցի եւ 9-րդ ավենյուի միջև գտնվող օֆֆ թրոդպեյյան «Theatre Row»-ի թատերական արթակներում: Խուճրազուկ

ԱՐԵՎԱՏՅԱՆԻ ԱՊԱԳՈՒԱՅԻՆ

Մեկնել, թե՞ չմեկնել....

Գառատնին ամեն տարի ճասանակում են տասնյակ ներկայացումներ արտերկրից եւ ԱՄԵՐԻԿԱ՝ դրանահիկական, տարային, ժիկնիկային, մոլուխմեղիաներ, իմորովիզներ, սպենդափ շունչներ, մյուլգիքիներ:

«United Solo»-ն հիմնադրվել է 2010 թ., հիմնադրման տարեթվից ի վեր փառատոնին շրջանակում ցուցադրվել են ավելի քան 1000 ներկայացնեմներ ամբողջ աշխարհից։ Փառատոնին մասնակցում են հանրահայք դերասաններ, «Ենթի» եւ այլ հեղինակավոր թատրական մրցանակաբաշխությունների մրցանակակիրներ։

Լեզվական «Theatre Row»-ն

Ներկայացումից առաջ ա-նորությունը մեծ էր. մեծ բա-դարձում, ահրելի թատրական գերերության թատրական հարթակում փոքր ազգի խիստ ազգային թվացող թեման ինչ-ու մեծ միհի ընդունվի նյուոր-ֆյան՝ թատրոնով շփացած հանդիսատեսի կողմից: Դա-լիճում հոգեբանական հենա-րան էին ինձ համար հայազգի անվանի մասվորականները, անգամ հարազաներ, որոնք աւրեր բաղադրեից մեծ հե-ռավորություն կտրելով եկեղ-էին՝ մեր կողմին լինելու հա-մար: Մի զարմանալի բան էլ ե-ղավ, դեռևս առաջին այցին՝ Յութա նահանջի Սոլք Լեյփ Սիթի բաղադրի հեռուստատեսու-թյուններից մեկում եղան, որին մշակութային ծրագրերի ղե-կավար **Սերի Դիմոնը**, մի-զարյուն ու ազնվագույն անե-րիկոնի, ուստի սիրեց մեզ եւ ասրիմեր ի վեր ֆեյսբուքով դահում էր կաղը: Ինձանալով ներկայացման մասին՝ Սերին ամուսնու՝ **Արիկի** հետ, օդա-նավով կտրել էր դեռի Նյու Յորք ընկած 3170 կմ հեռավո-րությունը. «Ինչո՞ւ կարող է ինձան իրադարձությունը բաց-թողնել, երբ ճակատագիրը հնարավորություն է ստեղծել... ահա կրկին հանդիդել ենք, այն էլ որտեղ՝ ո՞ւ դիեսի առաջ-նախադին...»,- աչերին չեր հավատում: Ամերիկացիները գիտեն կյանքի ընձեռած դա-

Օֆֆ բրոդվիյան լեգենդար «Theatre Row»-ի թատերական թեմահարթակները անսահման սիրված են նյույորքյան հանդիսատեսի կողմից։ Չնայած թեմերի փոփոքրականությանը, այստեղ ներկայացված լինելն իսկ նշանային իրադարձություն է, քանի որ այն, ինչ տեղի է ունենում, որակի, այլ ոչ թե բանակի դաշտում է, եւ հենց սրանում է այս փառատոնի գաղտնիքը։ Դանդիսատեսի շարթերում լուր հայտնված մեկը՝ բննադաշտը, հաջորդ օրը կարող է դառնալ թատերական

գործիք դահիճը կամ նրա տա
հաղան հրեւակը: Նորա Մր
մանին իր բարձունքում էր
Պարտավորեցնող էր վայրը¹
թօխսնիր հանդիսատեսը եւ²
իր խոսնո՞ւ ներկայությունը
դրամատուրգի եւ այն մեկի, որը
իսկապես եղել էր հանդիսա-
տեսի շարժում Նյու Յորքի հա-
մալսարանի դրոֆեսոր ճա-
նաչված թատրական բնա-
դաս **Սարվին Կարլսոնը**, որի
մասնագիտական դրվագա-
կան խոսքը ներկայացման
մասին չուշացավ: Չուշացան
նաեւ թատերախոսականները
Ամերիկայի հայկական մա-
նուկում՝ «The Armenian Mirror-Spectator», «The Armenian Weekly» դարբերականներ-
ում: Եղան հեռուստաեսային
ռեպորտաժներ:

Ազգային, թե համամարդկային զարգացում

Վիդենսից: Ներկայացման
բուռն ընդունելությունից հետո
փառատոնն առաջարկեց էլի-
խաղալ՝ իրեւ նվեր իրենց
կողմից: Գաղտնիք չէ, որ յուրա-
քանչյուր թատրական գրոծչի
համար Բրոդվեյում ներկայաց-
ված ինելլ Երազանք ու ճաս-
նագիտական կյանքի մեծա-
գույն ձեռքբերում է: Բրոդվե-
յում բենադրվելը շրջադար-
ձային է եղել այնոիսի դրա-
մատուրգների կյանքում, ինչ-
ովհետ են Թեմեսի Վիլյամսը
Յուջին Օ՛Նիլը, Վիլյամ Սարո-
յանը:

Մշակութակիր հայերն ԱՄՆ-ում

Ինձ համար կարեւոր է այս
այցը նաեւ այն տեսանկյուն-
նից, որ ԱԱՍ-ի Բոստն, Պրո-
վիդենս եւ Նյու Յորք բաղադր-
ում ծանոթացած կամ ավելի
մոտիկից ժամկետու առիթ ունե-
ցա արվեստի հայագիտ գոր-
ծիչների հետ՝ կոմոդորներ, դի-
րիժոր, դաշնակահար, ԴՇ
մշակույթի վաստակավոր գոր-
ծիչ Կոնստանտին Պետր-
սյանի եւ նրա ժիկնոց՝ Պրովի-
դենսի Սուրբ Սահակ եւ Մաս-
տուց Եկեղեցու կրթական եւ
մշակութային ծրագրերի դե-
կավար Ժաննա Գեղամյանի,
Բոստոնի հայկական թանգա-
րանի հիմնադիր-սնօրտն Պետր-
Զեֆիզյանի, «The Armenian
Mirror-Spectator» 90-ամյա
թերի խմբագիրներից նեկի՝
Արամ Արփունի, Նյու Յորքի
Համազգայինի «Լենոն
Շանթ» բատերախմբի դեկա-
վար Վարդան Գառնիկիի.
Նյու Յորքի Հայկական առաջ-
նորդարանի դիվանադես
Վարդան Մաքրենոյանի, հ-
րավորնի ոլորտի գրադարանի
սնօրտն Աննա Ջիրջիրյանի.
Կինոռեժիսոր եւ դրոյդաւե-
ռախտագիտությունս հայտնել:

Անա Զիրջիրյանի «հայկական կղզին»

Եյուղրիան նշակութային
կոլորիտն ինձ համար հետազա-
օրերին բացահայտեց Աննա-
Զիջիրյանը՝ ոչ միայն վայելե-
ցի նրա ջերմ հյուզոնկալու-
թյունը, այլեւ կիսեցի Մեսրո-
դոլիստն թանգարան այցելու-
թան վայելը՝ հենց նյուղրեցու-
հայացով:

ՀԱՍՏԻԿ ՍԱՐԳՈՅՆ

Կոմիտասի անվան ղետական կոօսերվառությայի ուսանողներից, ինչդեռ նաեւ հայաստանյան այլ նվագախմբերում ներառված երաժիշտներից ձեւավորված «Կանդինսկի» սիմֆոնիկ նվագախումբը օրեւ Արամ Խաչարյան համերգասրահում կայացած համերգին ներկայացրեց այլազգի հինգ կոմպոզիտորների նոր ստեղծագործություններ։ Նվագախմբի հիմնադիրը եւ գեղարվեստական ղեկավարը Երեւանի կոնսերվատորիայի 3-րդ կուրսի ուսանող 27-ամյա Ջավէ Ջոնկեն է։ Պարսիկ դիրիժորին ոչ միայն հաջողվել է բարկանա կարճ ընթացքում ձեւավորել երաժշտարվեստում բավական լուրջ հայտներկայացնող այս նվագախումբը, այլև նաեւ գրավիչ հարթակ է ստեղծել՝ օսարազգի կոմպոզիտորների երաժշտական երկերի դրեմիերաներն անցկացնելու համար։ Նվագախմբի՝ նախորդ մի ամսի համերգներին արդեն իսկ կայացել են ներկայումս ակտիվորեն ստեղծագործող մի շարք օսարազգի հեղինակների մեծ կտավների գործերի դրեմիերաներ, նաեւ հնչել են համաշխարհային երաժշտարվեստի հոկաների ստեղծագործություններ։ «Կանդինսկի»

Պետրոսյան քնարանիքը՝ Առղ Այլենդի հայ մշակույթի դեսպան

Պետրոսյան ընտանիքը Պրովիդենս բաղրամուն ոչ միայն մեծ ավանդ ունի հայոց աշխարհականության գործում, այլև ողջ Հոգ Այլենդ նահանջի մշակութային կյանքում, որտեղ եւ նահանգամետի կողմից շարհներ առաջ մատսր Կոնսարտին Պետրոսյանը դարձեաւորվել է «Տարած մարդ» առաջնային ժեռունակությունուն

**«Կանդինսկի» սիմֆոնիկ նվազախումբը
Արևկայացրեց այլազգի հինգ հեղինակների
նոր ստեղծագործությունները**

Ավագախմբի տարեվերջյան համերգին երեանյան թեմին հնչեցին գերմանացի՝ տակավին Երիտասարդ կոմոդիտուն Ստեֆան Կրաուլի «Պատմ» («Սաղմոս») սիմֆոնիկ երկը, արար Արդուլա Խալաֆի (Թուվեյթ) սիմֆոնիկ դրեմը, իշտալացի Անտոնին Բնոնյի «Դրավառություն»-ը (Fierworks), Արեւու Մա-

լինարիի «Un avvento oscuro» ստուգագրությունը, Նոր Զելանդայից Արքի ու ուժի ու Կրոնի Սիմֆոնիա թիվ 1-ում:

Տիսա Իլի Վայրի Ծովափոխա թիվ 1-ը.
Տարբեր ազգային մատողությունների, զանազան Երաժշտական ծեռագրերի մէջ, մասնագիտական տարբեր փոփոք ձառնությամբ հեղինակների Երկեր Հայաստանում նկատելիորեն ակտիվ են:

գործող Երիտասարդական այս նվազախումբը կատարեց բավական սահուն անցումներով, ակնառու ջանադրությամբ եւ դատասխանածվությամբ: Դամերգի ավարտին նվազախումբը կատարեց համաշխարհային Երաժշտարվեսի Երեւալիներից մեկի՝ Անտոնին Դյուրժակի 9-րդ սիմֆոնիան:

Քրոնիկ անեմոնիայի պատճենական

ինչողես նաեւ իր մշակութային գործունեության համար նա արժանացել է բարձրավայրին սենատի եւ նահանգապետի գնահատանին: Նրա անձի հանդելով մեծ դատկառանով զգացվում էր անենուր: Սուրբ Սահակ եւ Մեսրոպ եկեղեցու բահանան՝ **Տեր Հոգործը**, իմանալով որ մատեսրոյի հյուրն է գտնվում եկեղեցում, կիրակնօրյա դատարափի հետո անսղասելիորեն իր մոտ կանչեց եւ հանդիսավորությամբ ներկայացրեց ինձ եկեղեցում հավաքված հայ համայնքին: Մատեսր Պետրոսյանը Պրովիդենսի Սուրբ Սահակ եւ Մեսրոպ եկեղեցու մշակութային եւ երաժշտական սօսութնն է, նաեւ Բուստոնի հանրահայք «Երևան» նվազախմբի ու երգչախմբի գեղարվեստական դեկավար-դիրիժորն է, Ողոհ Այլենդի երաժշտական փառատոնին հիմնադիր-նախագահն է: Մատեսրոյին ավանդը գնահատված է ԱՄՆ-ում, սակայն կարեւոր է, երբ հաևկաղես հայրենիում եւ գնահատվում վեցերու մաեսրոն Հայաստանում արժանացավ ՀՀ Աշակերտ մաստանակոր ոռթի կոչ:

նախ եւ առաջ մարդկային բացառի
հատկանիւթեան կողո է, ինչը նույնութեան
ըս էության արժեւորվում է ամերիկյան
եւ հայկական միջավայրերում: Մաես-
տու Պետրոսյանը եւ իր ժիկինը իրենց
ստեղծագործական եւ հասարակական
նկարագրով աճքողջացնում են առաջական
մշակութային հայի կերպարը, որով հայ
ազգը դեմք է ներկայանալի դաշնա ա-
ռողջ աշխարհին:

Ամերիկայի հայկական քայլաւոր քուստնում

Արանձնակի տոպվորիշ էր Բոս
նում գտնվող Ամերիկայի հայկակա-
թանգարանը, որի հիմնադիր-սնօրտ-
Պետք Զեթիջյանն անձանք մեզ ուղե-
ցեց հոյակերտ թանգարանի հարկերու-
ջորու հարկանի այս նորառու խնամվու-
ու նորոգ ժինությունը, որ հիմնադրվել-
1971թ., Դայաստանից դրւու գտնվող և
մենամեծ հայկական թանգարանն
Պարս Զեթիջյանը գիտեր է բարդությա-
ամեն ցուցանմուշի դասմությունն
ծագումը: Այստեղ դահլիւմ են հայ-
ինագույն դասմության եւ միջնադա-
րյան ճշակույրի բացառիկ ննուցնե-
ինագույն մետաղադրամներ, 13-րդ դա-
ավետարան, Արցախի գրոքեր, ազգայի-
հանդերձաներ, Եկեղեցական սրբա-
թեղաստանության վկայություններ-
անգամ՝ հանրահայտ լուսանկարիչ Յր-
սուֆ Ջարշի հազվագյուտ լուսանկա-
չական հավաքածուն, որը թանգարա-
նին է հանձնել նրա կինը: Ընդհանու-
առաջանամբ՝ 30 հազարից ավելի ցուցա-
նություններ: Այստեղ նաև լուս հարսած օրուա-

րան՝ ավելի քան 40 հազար գրեթե ուղարկված թանգարանը առհասարակ հայոց մշակութային օջախ է, ուր նաև տեսրու Պետրոսյանի եւ Պետր Չերիջյանի ջանապարհությունը համեմատվութեանը կատարված է առաջնահայր Տիգրան Մանուկյանի կողմէ:

Հայրենիք ունենալու գիւղ

Միացյալ Նահանգներ այցու բովանդակականից էր ու հիշվող: Ներկայացումը սիրվեց ամերիկյան միջավայրում, սակայն ինձ հիացրեց հատկապես հայ համայնքի ջերմ ընդունելությունը, արձագանքը տեղի ունեցածին: Առաջնախաղից առաջ լինելով հյուր Բուտոնի հայկական երգչախմբին՝ հետազոտում իմացած նրանց ոգեւորության մասին ու ընորհակալությանը ստացած նրանց ջերմ ընորհավորանները: Արհասարակ, ԱԱԾ-ի նօյալ բաղաբներում հայտնաբերեցի հայի գենին բնորու այն ազնվածությունը որպես այստեղ՝ Յայտանում, իիշ-իիշ կորցնում են: Ներկայացման հաջողության լուրից ողջ գեւորված՝ տարբեր բաղաբների հայերը հետարրվում էին իրենց նահանգում ներկայացումը տեսնելու հեռանկարով, եւ Նորա Արմանիի հետ մեր ջերմ, աշնանային նյույորքյան գրոսանի ժամանակ՝ Լինֆոլն կենսրոնում հեռուստաշտությանը սկած հարցագրույցից հետո, դայնանապիրվեցին ներկայացնանը կյանք տալ: Նախաձեռնելու «Սերտերես եւ Զարուհու» ցուցադրությունը ԱԱԾ-ի տարբեր բաղաբներում եւ առհասարակ՝ տարբեր երկրներում ներկայացնելու համար սկիզբանայ նոյրերի կյանքի ջերմը, որ խորհրդանուում են հայրենադարձ հայերի մի ամբողջ սերնդի դատնությունը: Նրանցից մեկը Սալոնիկում, իսկ մյուսը Խորհրդային Հայաստանում մեծ գին սկեցին անկախ հայրենին ունենալու համար՝ հույս տածելով, որ իրենց սերունդներին կտակում են արդար, ծաղկուն ու ապահով երկիր: Սերտերեսի եւ Զարուհու դատնությունը աշխարհի որեւէ կետում գտնվող հայի՝ հայրենիքը փայփայելու մեծ պատճեռության մասին է:

Ոչ միայն Հայաստանի, այլ նաև օսարերկյա Երիտասարդ-ները տան օր Երևանում ժողորդավարության ու ազատ խոսի հիմնարար սկզբունքները կուսանասիրեն, բայց՝ ժուռնալիստիկայի տեսանկյունից: Հայաստանի ուսանողական ջոկատների հանրադեմական Շաբ-Կամավորական աշխատանքների ծառայությունը (HUUJ), Գերմանիայի միջազգային բարեգայփական ծառայությունը (SCI- Service Civil International Deutscher Zweig e.V.), Գերմանիայի արտակին գործերի նախարարության (German Federal Foreign Office) եւ Արտելյան գործընկերության՝ Զաղացացիական հասարակության համագործակցության (Civil Society Cooperation) հովանավորությամբ՝ «Ժողովրդավարություն, խոսի ազատություն, Երիտասարդություն եւ կամավորություն» խորագով 10-օրյա թեյնիճագ-սեմինար են կազմակերպել:

10-orjia փորձարական նախաձեռնություն սկսնակ լրացրողների համար

Federal Foreign Office

CIVIL
SOCIETY
COOPERATION

Service Civil International
Deutscher Zweig e.V.

*Voluntary Service
of Armenia*

**Թթվաշնորհ-սեմինար
«Երիտասարդ լրագրողների հանուն Ժողովրդավարության»**

**Մերիկայի զարգացման արդի
միտումները» եւ իրավաբան
Գարեգին Սարգսյանը
«Լրագրության իրավունքներն
ու սկզբունքները, իրավունք-
ներն ու կանոնները» դասա-
խոսություններ Ասարդան:**

Հայաստանի ուսանողական ջոկատների հանրադեմական տարի վարչության նախագահ **Ստեփան Ստեփանյանն** «Ազգ»ի հետ գրուցում ասում է, որ բացի ուսանողներից, ծրագրին մասնակցելու համար նաև Երիտասարդ լրացրողներ ու բլոգերներ են դիմել: Նշանակած մաքուր պատճենը՝ մասնակի ծրագիրը գելիս՝ ուշադրություն են դարձել, որ թենաները հետարքական, իսկ դասընթացավարները՝ ոլորտի դրոֆեսիոնալիզեր լինեն: Ստե-

«Ազգ» թերթի
խնբագրություն, Դիակոնիա
բարեգործական հիմնադրամի
«Հույսի Ավան», ինչը տես
նաեւ՝ WWF, Դիլիջանի ազ-
գային դարձ, Սեւան ու Եջ-
միածին՝ սուրբ Գյայանե եկե-
ղեցի այցելել: Սեմինարի ծրա-
գիրն այսուհետ են կազմել, որ
մասնակիցները ոչ միայն նս-
տելու են ու լսեն լեզցիաները,
այլ իրենք նույնութես մասնակ-
ցելու են ընթացքին, հարց-
դարասախան է լինելու: Յու-
րաքանչյուր դասախոսություն-
ից հետո ամենատարբեր խա-
ղերի, վիկտորինաների միջո-
ցով ուսանողներն ամրապն-
դելու են ստացած գիտելիքնե-
րը: Այդ ամենից հետո սեմի-
նարի մասնակիցներից յուրա-

րննից լավագույնները, Ժյուրիի ընտրությանք, կտղագրվեն «Ազգ» թերթում: Ի դեպք «Ազգ»ի գլխավոր խմբագիրը ծրագրի համակարգողն է», մանրամասնում է Հայաստանի ուսանողական ջոկասների հանրապետական հարաբեկությունը:

Ծուռան թեշիյանը, ու
ծրագրի հեղինակներից է, ա
սում է՝ սեմինար-թբյանիմզի
նոյանակը Դայաստանի սար-
բեր բուհերում սպառող աղա-
գա լրագրողներին ու բլոգերնե-
րին կրթելու և հանուլունե-

տալն է, ու ոյ
միայն լրագուռ-
թյան սկզբունքներ-
ին, այլ նաև, առ-
հասարակ, մե-
դիայի, մեդիագո-
րագիտության, ա-
ղատեղակատվու-
թյան հիմնահար-
ցերին ծանոթաց-
նելը: «Եվ քանի ո-
րա համալսարաննե-
րում հիմնակա-
նում լսարանային
դասախոսության
միջոցով են դա-
սերն անկացվում
մենք մեր առօտե-
նալասակ դրեցին
սեմինար ոչ ֆոր-

մակիցները խնդրային աշխատանքներ, բնարկումներ, առաջարկանից ու անգամ խաղել կանզականեն»:

Իսկ ոչ ֆորմալ, ուսուցանող ու անշափ հետարքրական խաղերը Դայաստանի ուսանողական ջոկատների համար դեռական ցարքի վարչության անդամ, դասընթացավար **Ռիմա Ջարությունյանը** կկազմակերպի: «Անշափ հետարքրի ու ակտուալ թերյանինգ-սեմինարի ընթացքում նաևն ազգային կողմից մատուցվող խորն ու բազմաթերթ նյութը դատարակած կում ենք նաեւ ոչ ֆորմալ մեթոդներով մատուցել, ասել եթ՝ անելով սովորել: Այսիմբ մի հիմնականում դերային խաղերի միջոցով՝ մասնակիցների համար այնոյիսի իրավիճակ ու միջավայր կստղծենք որ նրանի ավելի հետ ուսումնական աշխատավայր կառավագական է առ այսօն առ այսօն:

❖ բանչյուրը դեսք է հոդվածի,
հարցագրույցի կամ ռեմուրսա-
ծի ժամրում նեկական լրագրո-
ղական նյութ դատարանի, ո-

րացնեն ու յուրացնեն իրենց
մատուցված ժեսական գիտե-
լիքները», - ասում է դասընթա-
ցավարը:

Վերոնցյալ կազմակերպության միջազգային հարցերի կոռրդինատոր **Իրինա Փիլավ-Ջյանը**, որ սեմինարի մասնակցության հայս ներկայացրած ուսանողների դիմումներն է ընդունել, հավելում է, թեև աշխատանքը բարդ ու ծավալուն, բայց եւ անչափ հետաքրքրական էր: «Դայտերի բանակը շատ շատ էր, բայց նրանցից միայն 34-ը ընտրվեցին՝ մեծամասնություն աղջկներ: Ընտրվածներից 4-ս էլ, ի դեպ, Դայատանում կամավորություն անող օստարելկրյա երիտասարդներն են» - նշում է Փիլավ-Ջյանը:

Օստերկյա մասնակիցներից է գերմանուհի **Սիրի Ֆիդորոն**, որ Հայաստանի Վերականգնողական կենտրոնի կամավորներից է, լրագրության մասին ավելի խորն ու հաճարակական գիտելիներ սամալու ակնկալիքով է դիմել սեմինար-թեյնինգին: «Հորդվածներ ու լուսանկարներ եմ անում, բայց դրանք ոչ դրոֆեսինուալ են, ուզում են ավելի խորանակ լրագրության, հետազոտություններ անելու մեջ, բանի որ Գերմանիա վերադառնալուն դես դատրասվում եմ Լրագրության ֆակուլտետ ընդունվել»: - Այսուհետեւ Ֆիդորոն:

Դայ-Ողուսական համալսարանի «Ժուրնալիստիկայի» ֆակուլտետի ուսանող Արփի-նե Վեբիլյանը լիահուս է՝ սեմնարի ժամանակ ոչ միայն գիտելիքներ ու փորձ կսանա, այլ նաև մյուս բուհերի, օսարերկրյա ուսանողների հետ կծանոթանա: «Սեմինարի ընթացքում ձեռք բերած գիտելիքները, վստահ եմ, հետազոյում կօգնեն ինձ ճիշտ ու դրոֆեսիոնալ լրագրությանը զբաղվել»:- ասում է Վեբիլյանը:

Կալեի Բրյուսովի անվան
Լեզվաբանական համալսա-
րանի Սոցիալական գիտու-
թյունների Եւ սերվիսի ֆակուլ-
տետի ուսանող Հետինն Ղա-
զարյանն էլ նույն է, որ թե՛ւ
համալսարանում գիտելիքներ
ստանում է, բայց, միեւնույնն
է, միշտ էլ սովորելու ու իմա-
ցածն էլ ավելի հարստացնելու
կարիք կա: «Նետեաբար,-օս-
րունակում է,- լավ առիթ է սե-
մինարդ՝ նոր հնտություններ ու
փորձ ձեռք բերելու համար: Վս-
տահ եմ՝ այն անչափ հետաքր-
րական ու հագեցած է լինելու՝
լի նորանոր ծանոթություննե-
րուն!»:

Սեմինար-թրեյնինգը, որն
անց է կացվելու Երեւանում,
վստահ ենք միանաւակ նոր
գիտելիքներ, հետարքիր ժամա-
նակ ու հիշարժան դասին է աղահովելու Երիտասարդ
մասնակիցների համար, որ
տասն օր շարունակ բացի դա-
սախոսությունների մասնակ-
ցելը, նաև նույն հարկի տակ
առարելու են՝ բնեն, արքան,
հաց ու լեն, չփակեն, բնաւ-
կումներ ու նենան, երգեն, դա-
րեն ու անգամ էսվկուրսաներ
զնան:

«Արքեզանի՝ ուժ զործադրելու թեզը կուլ սկած՝ առաջ ենի գնում». Swinburne Սիմոնյան

ՍԵՎԱԿ ՎԱՐԴՈՒՄՅԱՆ

Նրա համոզմանք՝ այսօր, ըստ էլության, մենք միջազգային իշխավակարգի այնուհիս ցըանակներում ենք գտնվում, որ 2-րդ աշխարհամարտից հետո է հաստատվել, բայց տեսնում ենք նաև այսն, ինչ սրանից 70 տարի առաջ գրվել է, ոչ անբողջությանք է առաջացնում այն միջազգային հարաբերությունները, որոնք մեր ուրուցն են տեղի ունենում:

կաւշանողվելու է այդ նոյն միջազգային իրավունքի կողմից: Եթե, իհարկե, ընկալումն այնողիսին լինի, ինչողիսին որ ասկրիմ է: Եվ սա վերաբերում է բոլոր դեռևություններին եւ համապետական այն բաղադրական կամ դեռական գործիչներին, որ իրենց հոկ սահմանադրությամբ լիազորված են արտահայտել դեռևությունների դիրքուումներն ու կամքը: Դրանք իմանականում նախագահները, վարչապետն ու արտաքին գործերի նախարարնեն: Այստեղի բխում է, որ մի-

Վեր գործում է, ու Եր նորից վերադաշնում են 1920-ականների մտածողությանը, կարծես նույի նաև այդ ժամանակ գոյություն ունեցող իրավակարգն ենի վերականգնում:

**Պաշտպանված, թե՛ բաց
երկինք. ՀՕՊ-ը վերագինվում է,
բայց ոչ բավարար չափով**

ԱՐԵՎԻ ԲԱԽՉԻՆՅԱՆ

**Երեւանից Եզիդտական Շարմ էլ
Ծեյխ եւ Քուրգաղա ծովափնյա
քաղաքներ օրական Երեք չվերը
կա՝ հայկական եւ Եզիդտական
ավիաընկերությունների բոլիչքներ։
Եւ օդանավերը միւս լեփ-լեցուն
են։ Դայաստանցիներն ու արցախս-
ցիներն ընտանիքներով մեկնում
են մի իրշ հանգստանալու՝ իինգ
օրով, մեկ շաբաթով, տաս օրով...
(Դեռ էլ ախուվախ ենք անում
մեր ժողովրդի սոցիալական վի-
ճակի համար...):**

**Միայն ես էի, որ առանձնացա
երեւանյան քրիչքի ուղեւորներից
ու Շարմ էլ Ծեյխից ճանադարիս
շարունակեցի Կահիրե՝ Տեղի հա-
յության (Դայկական Ընթերցա-
րահի) հրավերով մասնակցելու
մշակութային մի ճեղոնարկի...
...**

17 surh wñq

Եգիշտոսում եղել է 17 տարի առաջ (այդ թվականի Եգիշտական ուղեգործություն տես՝ «Ազգ», 2006, ապրիլի 15); Անցած տարիների ընթացքում շատ զերեւն հոսել երկրում՝ կառավարությունների փոփոխություններ եւ ռազմական հեղաշրջում, նոր սահմանադրություն, դրա կատեցում ու հիմա էլ մեկ ուրիշ ընդունում, նոր ճայրաբանական կառուցելու նախագծեր եւ այլն, եւ այլն... Բայց ինչողիսին էլ լինի բաղադրական իրավիճակը՝ Եգիշտոսը շարունակում է մնալ զբոսաշրջության համաշխառահային կենտրոններից մեկը՝ տարեկան միլիարդավոր դրամների եկամուտ առահութեալով երկրին:

Այս անգամ Կահիրեն ինձ թվաց նվազ իսլամական, ավելի համաշխարհայնացված, որտեղ շատ առաջել են լատինատառ ազդագրերը, սուստուրիաները, իսլամական դպրութակի կետերը, իսկ ճաշարաններում ավելի շահնչում է արեմյան երաժշտությունը... Մյուս կողմից, սակայն, նույնն են մնացել փողոցային անկանոն, վտանգաւուր երեւեկն ու փողոցների անբարեկարգությունը (մեղմ ասած)...

«Բեյրութ» հյուրանոցը, որտեղ մնացի, Յելինդոյիսում է՝ բաղաժի երթեմնի հայաւա արվածանում, հայկական կենարններին ուս նոյ: Յյուրընկար բարեկամներու՝ «Զահակիր» շաբաթերի խճագիր-սնօրեն Մարտիրոս Պալյայանը եւ դասնակահար, երաժշտագետ, բանասեր, հրադարակախոս Յայկ Ազագյանը, ջանի չեն խնայում, որ Կահիրենում իմ կեցության յուրաքանչյուր վայրկյան անցնի հագեցած, հետաքրքրական, արդյունավետ՝ նախադես ծրագրելով նի շարֆ համդիմումներ եւ այցելություններ...

ԱՐՀԱԿԱՎԻՒՆ ԽՆԳՈՒԹԻ

Հսկայական է Կահիրեն, եւ մեկ օր վա մեջ Երկուսից ավելի տեղ հնարավոր չէ զնայ...

Ժամանումիս հաջորդ օրն իսկ այցելում են Կահիրեի Սուլը Գրիգոր Լուսավորիչ առաքելական Եկեղեցին և Առաջնորդարանը, որտեղ 2006-ին հանդես էի Եկեղեց բանախոսությամբ՝ Հաճելի է ասրիներ անց կրկին լինելու այստեղ՝ այս անգամ բացահայտելով այլ վայրեր, առաջին հերթին՝ Առաջնորդարանի գրադարանը։ Այստեղ նեզ սիրալիր դիմավորում է գրադարանի դատասխանառությունը՝ ծնունդով Երևանցի, իր գործի խանդավառ Շաբէ Մարգարյան Արքինյանը։ Զրուցում են վաղեմի ծանոթների մեւս։ Քետարեր վում եմ մասնավորապես գրադարանի հնահիմերի հավաքածուով։ Բոլոր համաձայն եմք որ ամենամեծ է հա

հնատիմ գրի մի լավ նասնագետի ներգրավումը գրադարանի մշակման գործին. չի բացառվում, որ հայ գրի դասնությանն անծանոթ որևէ նմուշ դահղանվում է միմիայն այդ գրադարանում...

Սեզ թույլատրում են աչի անցկացնել նաև Առաջնորդարանի արխիվը Գետնահարկում, հսկայական տարծության վրա մեծ բանակությամբ տղագիր նյութեր են, այդ թվում՝ հայմանույթի եղակի նմուշներ, որոնց օրինակներ չկան անգամ Հայաստանի Ազգային գրադարանում: Դրանք կան է դրանց թվայնացման խնդիրը Եվ իրաւալի է, որ Հայաստանի Ազգային արխիվի երկու աշխատակից անցած տարիներին գործուղվել եւ որոշ չափով կարգի են բերել Առաջնորդարանի արխիվը: Սակայն տակավին անելիք ուս կա, նախ եւ առաջ՝ հասկը որոնմից գտելու աշխատանք: Թիզ թե

կան: Նրանցից շատերը միշտ պահպանութեան ռուսերենին՝ ուսանած եւ աշխատած լինելով ռուսախոս դարձուույց ների հետ: «Ինձ էլ երկար ժամանակ ռուսի տղի էին դնում», - ծիծաղելով ասում է Մարիամը:

Այս մթնոլորտւմ մոռանում եմ, որ արարական աշխարհում եմ, Եգիղյոս սում, վերջիվերջ՝ Աֆրիկայում...

ԺԵՐ, ՈՐԲԱՆ ԷԼ ՈՐ ԱՄԵՆ ԻՆՉ ՀԱԿԻԱՎԱԾ
ԳՐՈՍԱՇՐՋԱՅԻՆ ԵՐ, ՀԱԿԻԱՎԱԾ «Ա-
ԴՐԱՍԱՎԻԱՅՐ»: ՈՐԲԱՆ ԷԼ ԴԻ ԻՆՉ Ճ՝ ա-
մեն դեմքում հաճելի է հոգեկից բար-
կամների հետ սահել լայնահուն ՆԵ-
ՂՈՒՍԻ ՉՐԵՐԻ ԳՈԼԳԱՆԻ մԵԶ, ՎԱյելել հա-
մեռ ընթրիֆ, դիմել արեւելյան դարտիկի-
ների ու լուսվող դերվիշի դարերը... ու
փորձել առժամանակ վերանալ մԵՐ դժ-
վարին ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՏԱԳԱՅԱՅՆԵՐԻԳ...

Տերքազայնի խաղաֆակրություններ

Երրորդ օրն է. անհնար է կրկին չնեկան գիզա՝ այցելելու հավերժական բուրգերին: Սեկուլես ժամ է տևում մինչեւ մեր հոնու վարորդը՝ **Վրեժ Զինակիրյանը**, խճողումների միջով մեր բարեհաջող հասցնում է այդ խորհրդավոր կառույցներին: Ուղերի, ձիերի եւ ավանակների խնբերը ծովունեալ սղասում են իրենց հեծնող եւ լուսան կարվող գրոսաւշը կների: Այս անգամ

Հին եւ նոր ծանոթութիւն

Ղիմարքային կատից հետո առաջին անգամ հանդիմեցի Եղիշացի Երիտասարդ արձակագիր **Ահմեդ Սագին Համմամին** (Մրա հետ իմ հարցարույցը տև «Ազգ», 2021, դեկտեմբերի 10), Հայոց ցեղասպանությանը եւ Եղիշահայությանը վերաբերող «Կազմակերպված ճահ» վերի հեղինակին: Վերջերս այս գիրը արժանացել է գրական մրցանակի.

Անվերջ բազմահայսկող Եգիղտնոց

Եաս գրոց-բրոց անձանց ժառանգմները տանը եղած հյալեզոր գրականությունը, նաեւ՝ մամուլ եւ նկարներ, մեծ մասանք բերում-հանձնում են Արածնորդարանին՝ առ ի չգոյություն հայերեւոնթերցողների...

այդ կենդանիների տերերը նվազա «կղութկղող» են։ Կամ գուցե ես այս անգամ բավականաչափ զրոսացրի կի դես չեմ հաջնված... Դիանալի տեսնել եգիլտացի համազգեստավոր դրդոցականների, որոնք մեծ խմբերու գալիս են երկրագնդի այս զարմանահարաց մարդու...»

Բալետային Եզրակացություն

Նոյն օրը Կահիրեկ օմերայի եւ բալետի թարոնում վերջապես հանդիմեցին Դիմագրից վաղուց ինձ ծանրութարուի Մարիամ Կարապետյանին Ծնունդով զյումրեցի Մարիամն այսօն Կահիրեկ բալետի խմբի առաջին մե-

Կղարզվի՞ մի օր բուգերի ու սփինըսի
առեղծվածը: Ի վերջո, ինչղե՞ս են կա
ռուցվել եւ ի՞նչ նղատակով: Թե՛ ավե
լի լավ է այդուհես ել մնան՝ չքացա
հայտված, անհմանալի, ինչ-որ իմաս
տով՝ ահարկու...

Եզրական հողը տակավին տագաղսիներ է դարունակում: Բաց վում են նորանոր թանգարաններ, բայց հնագիտական նյութն անսպառ է՝ այս բոլորն ի ցույց դնելու համար... Այտեւ ցինք Եզրականի բաղաբարությունների նորաբաց թանգարանը, հսկայական մի կառույց, որտեղ ներկայացված են Եզրականում հերթագայած տարբեր բաղաբարությունները՝ փարավոնական, դրահիական, արաբական, օսմանյան... Գետնահարկում ցուցադրվում են փարավոն-փարավոնուիների՝ ամենից լավ դահդանաված մի շարֆ մուս միհաները: Միշտ մտածել եմ, թե որք նո՞վ է միշտ ցուցափեղիկի տակ աշխարհին ներկայացնել մնացորդացը մի ժամանակ ընչած, բայլած, սիրած, ծիրած ծաղած մարդ արարածի (թեկուզ նաև ինի ամենասրբ իսլամականը):

Կահիրե այցելողի համար դարտախի ծրագիր է Նեղոսի վրա գիշերային օնա վի զբուսանք, ինչն անցյալ անգամ հնձ էր Վիճակսել մաեւել: Խն ռա ար

մաղթենի, որ 39-ամյա գրողի հայադարձում վեռլը թարգմանվի տարբելեզուներով ու նաև մուսեֆ գործի կինոաշխարհ...

Հաս կարծ եղավ հանդիլում
Վարդ Ալեքսանյանի՝ 2006-ի իմ այցելության նախաձեռնողի եւ հովանավորի հետ: 92 տարին բոլորած այս խուռագործարարը, ընորհիվ առողջ ապրելակերպի, արտանայես գրեթե չէր փոխվել եւ ավելի էր նմանվել իհն եզրական ժամկետին: Հաճույքով Վերիից 2005-ի վենետիկյան հայագիտական դասընթացը, որտեղ 75-ամյա դարտն Վարդը, համձին ինձ, ուներ 34-ամյա դասախոս: «Ես ուսուցիչներուն աւելի կը յարգեմ, քան նոյնիսկ բժիշկներուն».- ասաց նա եւ հովանավոր...

Նմանաղես Վենետիկից գիտեմ մայր եւ դուսա Արախ եւ Արփի Խաչերին, որնց տանը հյուրընկալ-վելու ուրախությունն ունեցա՝ Վերիշ-ժելով իրենց արդեն տասնամյա վաղեմության դասընթացի ուսուցիչներին եւ ուսանողներին։ Դաժեի է ծանրությունն Արփիի օաս հաճակրելի դրդի ամուսնու՝ Զորջ Յաքաշի հետ։ Նրան երկու մանկահասակ որդիներ՝ Սայֆ-լը եւ Արմենը, արդեն խոսում են երեխազվով՝ հայերեն, արաբերեն եւ անգլերեն։ Սայֆը տեղեկացրեց, որ սովորում է Մերձանյան մանկադարտեզզում եւ որ իրենց խմբի հայերեն չիմացող մի երեխայի սովորեցնում է խոսել մայրենի լեզվով։ Այո՛, եգիպտահայ նորացած գաղութում նույնութեա հայախոսությունը ետքնթաց է աղրում. դարզվեց, որ մանկադարտեզզի սաների մեծ մասն արդեն խառնամուսնությունների ծնունդ է։ Բնական է, այս է Ասիութքն...

Երեկոյին ներկա են Արփիի եւ Զորք
ընկերները՝ տղացիներ եւ դրտցիներ։
Եզիմտացի Երիտասարդները ոգեւոր-
վում են՝ իմանալով, որ հաջորդ օրը
հանդիմելու են Եզիմտական Երգա-
վեսի, կինոյի ու հեռատեսիի առաջ-
նակար աստերից **Անուշեայի** հետ։
Դիմումաբերի օրը «Հիլթոն» հյուրան-
ցում հարցազրույց են Վարում Վարդա-
նուց Զատրքայնի, նոյն ինքը՝ Անուշ-
եայի հետ։ Նրա լայն ժողովրդականու-
թյան վկայությունն են անցնող-դար-
ձողների հայացքները՝ ուղղված իր սա-
րիից անհամեմատ Երիտասարդ Երեա-
ցող գերեցկուհուն։ Եզիմտական Շուլ-
քիզնեսում հաջողությունների հասած
Անուշեան հիւռմ է իր հայ ուսուցիչնե-
րին, իր այցելությունները Դայաստան եւ
հույս հայտնում նորից հանդես զալ
հայևանան Երօնի Լատարումներով...

Կահիրենում հաճելի հանդիպում էր սղասվում վաղեմի ծանոթիս՝ ամերիկյան թատրոնի եւ կինոյի դերասան, անգլիացի եւ ֆրանսացի գրող ու նկարչ Էդվին Շերար Ջամամջյանի հետ (նրա հետ իմ հարցագրույցը տես «Ազգ», 2018, սեպտեմբերի 21), որին հանդիպել էի Հայաստանում: Թուշակի անցնելուց հետո Էդվինը հաստատվել է Ծնողների ծննդավայր Կահիրենում՝ վարելով խաղաղ ստեղծագործական կյանք: Հայկ Ավագյանը հրատարակել է նրա կյանքը եւ ստեղծագործությունը ներկայացնող երկու գրքով՝ հայերեն և անգլերեն, մի գրքով էլ՝ նրա տաշիկի՝ եղիմաքանակ երգչուիդ-դերասանուի Վալենինա Ամիրայանի մասին: Ծանոթանում եմ Էդվինի որդու՝ ավագանակ Սեւան Շերարի հետ, հաղթանական, խիստ համակեր-

լի մի Երիտասարդ Տղամարդ: Գերմանուի մորից ծնված եւ Փարիզում ու Կայիշոռնիայում մեծացած, ամենահն հայի չնմանվող Սեւանը հաճելի զարման դասձարեց՝ ասելով «Ես իից մը կը խօսիմ հայերէն»՝ հաճախած լինելով հայկական մանկադարսեղ: Խը տունդարձից հետո Դայաստանում երբեւ չեղած Սեւանը գրեց ինձ. «Ես ամեն or մատում եմ Դայաստանի խաղաղության մասին եւ հուսով եմ, որ մենք դուրս կգան այս դժվարին ժամանակներից եւ լարվածությունից»: Ամեն...

Այդ օրերին Կահիրեղի միջազգային կինոփառատոնն էր, որի ընթացքում, ծննդյան 80-ամյակի առթիվ կինոյուն ունեցած նվաճումների համար մեծարվեց ու դարձելաւրվեց եգիտական կինոյի աստղ **Լեբլեբան** (Սինոչկա Ջյուբեյան), որը կինոէկրանին է 70 տարուց ավելի:

Կարձամետրած ֆիլմերի ծրագրում
ընդգրկված է նաև Երիտասարդ Ե-
գիլտահայ կինոթեմադրիչ Դեսիլ
(Տեսիլ) Մխտիկյանի առաջին ֆիլ-
մբը: Եգիլտական կինոն, սկսած
1930-ականներից, ունեցել է բազ-
մաթիվ հայագի գործիչներ, սա-
կայն առաջին անգամ ենի ունենում
կինոթեմադրիչ: Դիտում ենի Մխտի-
կյանի ֆիլմը՝ «Սատանայի գործից»
Վերնագրով, հերոսները Եգիլտահա-
յեր են, հեջում է արեւադահայերենը:
Դերոսուիին (որի դերակատարը բե-
մադրիչն ինն է) ծրագրում է կազմա-
կերթել Եգիլտոսի առաջին հայ լու-
սանկարիչների ցուցահանդեսը...
Սփյուռքահայ սերունդների բախ-
ման, որը սերնդի իննության հարցե-
րը նրբութեն ուսափող մի անհավակ-
նու կինոաժաման, որն անուղղա-
կիորեն հիշեցնում է նաև 1915 թվա-
կանի եւ Եգիլտոսի լուսանկարչու-
թյան դատմության մեջ հայերի դերի
մասին:

Բուն միջոցառումը

Նոյեմբերի 19-ին Գալուստյան-Նովարյան Վարժարանի Պըլքտանյան սրահում տեղի ունեցավ մշակութային երեկոյթ, որին հրավիրված էի որդես դասվող հյուր: Հայկ Ավագյանը ներկայացրեց ինձ եւ «Զահակիր» մատենաւորի այս տարվա հատուները: Վերջին՝ 51-րդ հասուն իմ եւ Հայկի աշխատասիրությանը իրականացված «Վահագնի ծնունդը աշխարհի 50 լեզուներով» բազմաթիվ ժողովածուն է, որը ներկայացրի ես: Եվ բանի որ 2021-2022 թվականներին «Զահակիր» դարբերականի հիմնած մատենաւորով լուս են տեսել եզիմտական կինոյի դերասաններին եւ դարուիդներին ներկայացնող հաստոներ (մեկը՝ արարերեն), իմ երկրորդ ելույթը վերաբերում էր եզիմտական հա-

հայկական շարժանկարների ցուցադրություն կազմակերպել Ալեսանդրիայի կինոփառատոնում...

Հյուրնկալ բարեկամներ

Նրանք Մարտիրոս (Մարտիկ) Պալյայանը եւ Հայկ Ավագյանը, համայնքի ներկում, բայց եւ գործուն անդամներից են, որոնց համրիմել էի ինչողևս նախորդ այցիս ժամանակ, այսողևս էլ մի բանի անզամ՝ Երեւանում: 1948 թվականից լուս տեսնող «Զահակիր» գրական, հասարակական շաբաթաթերթն այսօր գոյություն ունի այս երկու գործիչների ընորհիվ:

Համես, սակավախոս Մարտիկ
Պալյայանը հայ ավանդական այր
մարդու նկարագիր ունեցող թերմ եւ
հյուրընկալ տանտեր է, որը եռամդ
չխնայեց՝ աննոռանալի դարձնելու
համար եզիդական օրեւ, եւ որն
անգամ ֆիզիկական աշխատանքով
էր մասնակցում ազգային ծերնարկի
կազմակերպման գործին...

Իսկ հայ երաժշտագիտության մեջ՝ իր հրատարակություններով որոշակի ավանդ ունեցող Դայկ Ավագյանն ամեն շաբաթ մենակ լցոնում է «Զահակիրը» ոչ միայն համայնքի ներկան արձանագրելով, այլև ընթերցողին է հանձնում իր «Խոհերը»՝ հաճախ հանդես գալով որպես հանրության սուր հարցերն արծարծող կրթության համարակազիր։ 2016-ից լույս տեսնող «Զահակիր» դարբերականի մատենաւարի 51 հասնութեր կյանքի են կոչվել նրա բեղմնավոր գործունեության եւ անդուզ աշխատասիրության ընորհիվ՝ ձեռագրերի ու մանուկի փակ ու անհայտ աշխարհներից նոր կյանքի կոչելով մեկը նյութից հետարքրած նյութեր, կենսագրություններ, ստեղծագործություններ... Նա ինքը եգիպտահայության դատմության հանրագիտարան է, որը, սակայն, չի սահմանափակվում մեկ համայնքով։ Ողջ կյանքում Դայկն ամնախադեմ եռանդով հավաքում է զանազան փաստացի նյութեր հայաշխարհի ամենատարբեր երեսակների վերաբերյալ տերում է աշխարհի

մայմուռ կինոգրքի սկզբնավորման թեմային: Մասնավորապես անդրադարձա 1912-ին **Կահան Զարդարյանի** եւ 1930-ականներին **Խաչիկ Սանտալճյանի** հայկական շարժանկարներ ստեղծելու փորձերին: Միջոցառման վերջում ներկայացվեց Յայկ Ավագյանի մոնտաժած «Եգիլուսուի սինեմայի հայ դերասանները» տեսագրությունը, որտեղ ժամանակագրական կարգով ներկայացված են հատվածներ եգիլուսական մի շարք ֆիլմերից, որոնցում երեսում են տասնյակ հայ դերասանուսանութեաններ:

Դահլանաւորված մէ ինձաւորված...
Դահլանաւորված մէ ինձաւորված...
Դահլանաւորված մէ ինձաւորված...

Կազմակերպիչները հույս չունեին, թէ մեծ թվով հանդիսականներ ներկա կլինտն երեկոյին, սակայն 50-ից ավելի մարդ էր հավաքվել, ինչը լավ է 2000-ամոց համայնքի համար... Ուրախալի էր ժեսնել Եգիղտոսում ՀՅ դեսպանի կոնջը՝ **Զարա Բալյայանին** եւ դեսպանատան երկու աշխատողների: Վերսին հանդիդու եմ իին ծանրութիւն՝ այժմ կահիրեաբնակ բանա-

Նեղոսի ջուրը նորից խմելու հույսով

Ասում են՝ Նեղոսի ջուրը խնողը
յոթ անգամ նորից հայտնվում է այն-
տեղ:

Ուրեմն ի՞նչ, կհայտնվեն այստեղ
Եւս իհնգ անգամ:

Digitized by srujanika@gmail.com

Համբու օգոստական ամսաթիվ է, իսկ նրա հայկական անցյալն ու ներկան բացահայտումների անվերջանալի աղբյուր են հայագետի համար...

**Պաշտպանված, թե՛
բաց երկինք. ՀՕՊ-ը
Վերագինվում է, բայց ոչ
բավարար չափով**

⇒ 9 Հակասողային դաշտանության ուրտում առկա խնդիրների ու դրանց՝ մասամբ միայն լուծվելու հետ ընդդիմադիր գործընկերող ժեսակետի հետ համակարծիք է «Զաղացացիական դայմանազիր» խմբակցության դատավաճակուր Դովիկ Աղազարյանը։ Պատերազմից հետո, այդ, հակասողային դաշտանությունը համալրելու ու վերափելու հետ կապված ոչ բոլոր հարցերն են հասցել լուծել։ Բայց էլ վստահեցնում է, որ սղառազինություն ձեռք բերելու ու զինանոցը համալրելու գործընթացն իշխանությունները դեռևս 2020-ի աղետայի դատերազմից հետո էին սկսել։ «Ոչ թե 2 տարի անց, այլ դեռ ավելի վաղ էին սկսել բանակն ու դաշտանական ոլորտը վերազինելու ու ամրացնելու գործընթացը։ Եթե ասում ենք շարժվելու ենք խաղաղության օրակարգով, աղայ դա չի նշանակում, թե երկրի դաշտանության կամ բանակը վերազինելու հարցը մի կողմ ենք դնելու։ Եթե անգամ կարողանանք աղահովել «մեկին տասը» հարաբերակցությամբ, այսինքն՝ Ադրբեյջանի սղառազինության «մրցավագին» կարողանանք դիմակայել 1/10 հարաբերակցությամբ, աղայ դա մեզ անբողջապես բավարար կինդի դիմակայելու համար Ադրբեյջանի ուսնագույն համար է Տաւշի առնելով հանգամանմբ, որ մեր ռազմավարական գործընկերը՝ Ռուսաստանը, Ռուսականայի հետ ռազմական գործողություններ է ծավալում, այսինքն ասած՝ ռազմական նշանակության իր հարցերով է ծանրաբեռնված, սղառազինությունը ձեռք բերելու համար այլ տարբերակներ կամ միջոցներ ենք փնտում ու գտնում։ Իհարկե, գենե ձեռք բերելու գործընթացը բավարար չեմ համարում, բայց էլ եկել փաստեն, որ բանակում ու սղառազինության ոլորտում առկա խնդիրները, որոնց դեմք է 20-25 տարների ընթացքում լուծվեին, 4 տարում դարձապես հնարավոր չեմ լուծել։ Հավատացե՞մ այս ամենը նրանց հակառակներու համար չէ, որ ասում են, այլ զուտ այն իմաստով, որ սղառազինություն ձեռք բերելու հետ կապված մեծ հարցեր ու խութեր կան։»

Ըս Աղազարյանի, համաշխարհային հանրությունը տեսնում է, որ մենք խաղաղության օրակարգով շարժվող երկիր ենք, իետեւաբա աշխարհին դեմք է ցույց տալ, որ մեր՝ զենք ձեռք բերելու ցանկությունը միմիայն դաշտան վորդական նշանակություն ունի: Իրականում, շարունակում է ՉՊ-ականը, զենքինամթերի ձեռք բերման գործընթացը բավական բարդ գործընթաց է: Ինչո՞ւ, բացարում է, որովհետև մեզ զենք վաճառել դաստիակող դետություններն իրենց հարաբերությունները նախ դեմք է Թուրքիայի, Ադրբեյջանի, Ինգրականի կամ Պակիստանի հետ ճատեն, առաջ նոր միայն անցնեն զենք վաճառելուն: Այսինքն՝ չի կարող սացակել այնպես, որ մեզ զենք վաճառելով՝ որեւէ երրորդ երկիր «նեղացնի» կամ հարաբերություններ փչացնի վերոնշյալ երկներից որեւէ մեկի հետ:

Ինչ վերաբերում է զենք ձեռք բերելու հետ
կաղված հարցերին, աղա մեր զրուցակցի
համոզմանք՝ այսեղ լավ բանակցող է անհ-
րաժեշտ, բայց լավ բանակցող ասելով՝ չի
կարելի հետեւյալը հասկանալ. դեռությունից
100 միլիոն դրամ վեցներկու, դրանից 10 միլիո-
նը կաշառ տալ, մնացած 90 միլիոնով փոր-
ձել ինչ-որ բան ձեռք բերել երկրի համար: «Ես,
իհարկե, կղծվարանամ ասել՝ դա ճիշճ է, թէ
ոչ, կամ մենք արդյո՞ք կարող ենք նման կերպով
զենք ձեռք բերել, բայց ըստ իս՝ մեր իշխանու-
թյան՝ զենք ձեռք բերելու նասով վարած փա-
ղաքականությունը նույնական սխալ չէ», -
զրուցն այսպես է ավարտում Աղազարյան:

Վայցե՞ш չամ? կամ Will you marry me?

Օսարագիների հետ ամուսնությունը կարելի է դիմումում ժամանակի մատրավեր, համարելու և խոսք վերաբերում է փոքր ազգերին, որոնք ունեն ազգային պատմահայտանան խնդիր:

Եթե նախկինում խանամուսնություններին նոյածում էին բազմակի ժամփորդությունները, օսար երկներում կեցությունը, աղա ներկայում, համացանց զարգացմանը զուգընթաց, առաջ են եկել օնլայն ծանոթություններն ամենատարեր ազգերի անհամերի միջեւ, որոնք ել օֆֆլայն իրականությունում կարող են ավարտվել մինչեւ խկ ամուսնությամբ:

Հայաստանյան իրականության մեջ ֆիշ չեն դեմքերը, երբ հայերն ամուսնում են եղբացի, ասիացի, ինչու ոչ նաև աֆրիկացիների հետ: Ինչ է նոյածում նման ամուսնությունների ու ինչ դժվարությունների են հանդիպում հայերն իրենց այլազգի կողացի ընտանիներում:

Մեզ հետ գրուցում **Արփի Սահակյանը** նշեց: «Այլազգի հետ ամուսնության առաջին հերթին նոյածու ազատ ու հանգիս ապրելու ձգումը, ինձ միշտ էլ այլազգու կողին եմ դատարկեացել: Հիմնական դժվարությունները մշակութային ու խոհանոցային ասրբերություններն են եղել, որոնք էլ հետ հաղթահարել էն ինչ է: Չուտով Արփին կը կամ հայաստանի դեմ չեմ»:

Եթե Արփիի ու Լուսինեի դեմքում կենցաղային ու միջավայրային փոփոխություններին հարմարվելու այդքան էլ դժվար չէ, աղա ամեն բան մի փոքր այլ է, երբ կան նաև կրոնական տարբերություններ: Հասմիկ Պողոսյան-Միշրան, որի ամուսինն ազգությամբ հնդիկ է, աղբում է Նելիում: Խոսելով իր կատարած ընտրության մասին՝ Հասմիկը նշեց. «Ես այդքան էլ չէ հականում հայ տղաների մատելակերը: Որուել էի կամ չեմ ամուսնանա, կամ էլ ամուսին կիմի օսարերկացի»:

Խոսելով բարդությունների մասին՝ Հասմիկն առանձնահատուկ նշեց, որ ամուսնու ընտանիքն ի սկզբանե դեմ էր իրենց միությանը: Գլխավոր դաշտառը ազգությունն ու կրոնն էր: Հասմիկն ավելաց:

«Եվ հետ մեր աստղերը չեն համաղատասխանում, ինչ իրեմ նախան ամուսնությունը աստղային հաշվարկներ են անում ու որոշում զուգի համատեղելիությունը»:

Լեզվական խոնդիրը հետ հաղթահարելի էր, որովհետեւ, ըստ Հասմիկի, սանսկրիտ ու հայերնեն ունեն նմանություններ:

Փիշ չեն ամուսնությունները նաև մահմեդականների հետ: Ամիս, ում ամուսնը Սանդիան Արարիայի արաբներից է, գոյն է իր կատարած ընտրությունից: «Առաջին անգամ, երբ գնացի Սաուդիան Արաբիա, ինձ օսար էլ զգում այստեղ: Ամեն ինչ փոխվեց, երբ ամուսնուս ծնողներն ասացին, որ իրենց տղայի ընտրությունն եմ, ուրեմն իրենց դուստրն եմ», - դատմում է Ամիս: Նա կրում է ամուսնու ազգանունը եւ տանից դուրս է գալիս գլխաւորով՝ ի հարգանք ամուսնու եւ նրա կրոնի:

Այսպիսով, եթե խորհրդային շահանում օսարազգիների ընտրություն էին հիմնականում տղամարդիկ, որոնք իրենց զինվրական ծառայությունն իրականացնում էին ամենատարբեր երկներում, աղա հետխորհրդային շրջանում կանայք այս հարցում ավելի նախաձեռնող են:

ՏԵՌՈՒՍ ՄՆԱՑԱԿԱՆՑ

Օրակարգում Հայաստանի քարտեզներն են

Նօրով, խոսեց Հայաստանի սահմանների 2600 տարվա դատարկում կազմակերպել էր հանդիպում աշխարհագրացեց, բարեզագիտության եւ նշակույթի դատմության հետազոտող Ռուբեն Գալյանի հետ «Հայաստանի սահմանների 2600 տարվա դատարկությունը. Աշխարհագրական, բարեզագրական եւ դատմական իրավիճակի փոփոխություններ» խորագրով:

Հանդիպմանը մասնակցել են ՀՀ ՊՆ Վ. Սարգսյանի անվան ռազմական համալսարանի եւ «Հայ Զինվոր» հանդիսի ներկայացուցիչներ, ԵՊԲՀ-ի «Ներացի» ավագ դրույթի սաներ, մանկավարժներ, Նօրովի եւ գրադարանի աշխատակիցներ:

Ողջունի խոսքով հանդես եկավ Նօրովի Գիտաժեխնիկական գրադարանի դեկան Անդրեան Ղարիբյանը: Նա կարտեր եւ ներկա աշխարհագրական բարդ իրավիճակում Հայաստանի դատմական սահմանների վերաբերյալ թեմայի արդիականությունը, ընորհակալությունը է հայտնել հեղինակավոր բարեզագագեցին իր բացառական հանդիպումը հրականացնելու, ինչու նաև կարեւոր դատմական ու բարեզագրական տեղեկություններ դարձնակող հեղինական գրեթե համար:

Մասնակիցները ծանոթացած Գիտաժեխնիկական գրադարանի մասնագիտական տեղեկավական տաւարների թեմատիկ ցուցահանդեսին: Անույն մասնագիտի կողմից կարավու է լավ աշխատանք: Այն ցանկալի կիմի ներկայացնելու դրամի արդիականությունը կարող է լինել նաև կարեւոր դատմական ու բարեզագրական տեղեկություններ դարձնակող հեղինական գրեթե համար:

Սուբեն Գալյանը ավելի բարակ աշխատանք տարի գրադարձնել է մեր տարածաշրջանի բարեզագրությունը: Անույն մասնագիտի կողմից կարող է լինել նաև կարեւոր դատմական ու բարեզագրական տեղեկություններ դարձնակող հեղինական գրեթե համար:

ԱԶԳ ԸԱԲԱԹԵՐԵՐ
Դատարակութեան և աշխատանք

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՈՒՅՆ

«ՎԱՐԱՐ ՇԵՁԵՅԱՆ»
Սոցիալ-մշակութային
հիմնադրամ

Երևան 0010, Եզնիկ Կողբացի 20/3

e-mail: azgdaily@gmail.com

www.azg.am

Գլխաւոր խորհրդիչ
ՅԱԿՈՎ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏ